…ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

…Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 198 (12102)
1969 оной
августын 24,
воскресени

Сэн 2 мүнгэн

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ, ТАРЯА …УРЯАЛГЫЕ ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ЭМХИДХЭГТЫ!

…ЛТЭДЭ …УЛАН-…ГӨӨР

…ПАВЛОВКА. (Теле-…таба). Манай айма-… ажахы таряагаа …лэнхэй. Эгээл ехэ …ёогой совхоздо. Ав-…эй дүнгөөр 2200 гек-… унагаагдаа. Тэрэ …аад гектар шэниисэ …гданхай. Мүнөө жэ-…ниисын ургаса дан … бэшэ. Дунда зэр-… бүриһөө 5 центнер …ин совхозой суг-…хиһон 100 гектар «Скала» гэжэ сортын шэниисэ-һээ арбаад тонно орооһон аб-таа.

Үнгэржэ байһан зунай эр-хэ байдалда ургуулжа шада-һан таряагаа гээлтэ хороолто-до оруулангүй хуряажа абаха гээшэ комбайнер бүхэнэй нан-гин уялга болоно. Тиимэһээ энэ эрилтын бодото дээрээ дүүргэгдэхын тула нарин хи-налта табигданхай. Зарим та-ряаланһаа һолоомон багаар гарана. Үбэлжэлгын үедэ ол-дошогүй энэ бүдүүн тэжээл мүн лэ нарин нягтаар олонхи ажахынуудта суглуулагдана. Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ ушарһан дутуу дунданууд дары усадхагдана.

А. ЛАБЫГИН,
Зэдын аймагай үйлэдбэриин управлениин главна агроном.

…ҮШЫН ГЕКТАРНУУД

…адаг багай доболиг …ектарта таригдаһан …эдеэшэнхэй. Энэ та-…ндэй нэгэн болохо …хозой 1-хи отделе-…атор В. П. Кобылкин …йнаар эндэхи шэ-…дахи үдэрөө сэхэ ха-…гдаһан 21 гектар-…нтнер орооһон гара-…та дайрагдаһан, наб-…й таряанһаа гекта-…нер орооһон гаража, …надые урмашуулна. …ор тэжээдэг Шергин-…игаад гектар горох таринхай. Һүүлшын наранда ха-дагдахаар болоһон энэ ургамалые хоёр отделениин таряашад амяар-лан хуряажа захалба. 120 гектар горох хуряалга Фофоновой отде-лени совхоз соогоо түрүүлэн эхил-бэ. Хуряалгын хаһые бэлэдхэл һайнтайгаар захалһан эндэхи та-ряашад хоёр хоногой турша соо 40 гектар горох сабшажа, баал болго-бо. Хандалын отделениин меха-низаторнууд таряа хуряалгаяа мүн лэ урагшатайгаар захалаа.

В СМОЛИН.

Кабанск.

…ЭЭ ТООГ …АГЛАЛГАДА ТУШААГДАХАНЬ

…тосхонһоо холо бэ-…багахан добо дээрэ, …сэбэрлэдэг, хатаадаг …агдамал тоог бариг-… Эртэ үглөөнһөө эхи-…үдэшэ болотор эндэ …э сохисо һуларна-… гараһан нарантай …дожо, тэдэнэр ажал …ддаг. Энэ үглөөшье …һурагшадай отряд …ан байба. Тэдэнэй нэ-… даруу зантай, үсөөн …ухан хүбүүн Вла-…тин гээшэ. Тэрэ мү-…дай хүдөө ажахын …ханизациин факуль-…йгаар дүүргээд, За-…гай Ленинэй нэрэм-…баригдаха оньһожо-… тоогто хүдэлхэеэ …эз хамта ерэнхэй. …Петр Садаев өөрөө …аймагһаа юм. Тэрэ …хотинтой хамта …ээд, хүдэлхөөр эль-гээгдээ. Ажалшашье, ургажа яба-һан бэрхэшье инженер гэжэ нүхэ-дэйнгөө дунда хэлсүүлдэг.

Дүүргэжэ гараһан дүрбэн инже-нернүүдтэй суг эндэ механическа факультедэй 5-хи курсын табан студентнэр зунайнгаа амаралтын үедэ һайн дураараа хүдэлхэеэ ерээ. 9 хүнһөө бүридэһэн сту-дентнэрэй барилгын отряд сентяб-риин нэгэн болотор оньһожоруу-лагдамал тоогоо ашаглалгада үгэ-хөөр хараалаанхай. Энэ тоог нэгэ часай турша соо 10 тонно орооһо таряа сэбэрлэхэ, хатааха аргатай. Отрядайнь ахалагша нүхэр Зубков иигэжэ хөөрэнэ:

— Хоёр һарын туршада ажал-лабабди. Сагаа ехэ алмажа, орол-досотой һайнаар хүдэлһэнэйнгөө ашаар богонихон сагай болзор соо тоогоо ашаглалгада үгэхэ аргатай болообди.

Иигэжэ студентнэрэй отряд эр-хим һайнаар хүдэлнэ.

К. АЮШЕЕВ.



…совхозой түрүү хонишон Ц-Д. Д. Цыбикдоржиев. Энэ …ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, хонин-…грамм нооһо хайшалһан байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ХОЛИМОЛ СИЛОС ДАРАНА

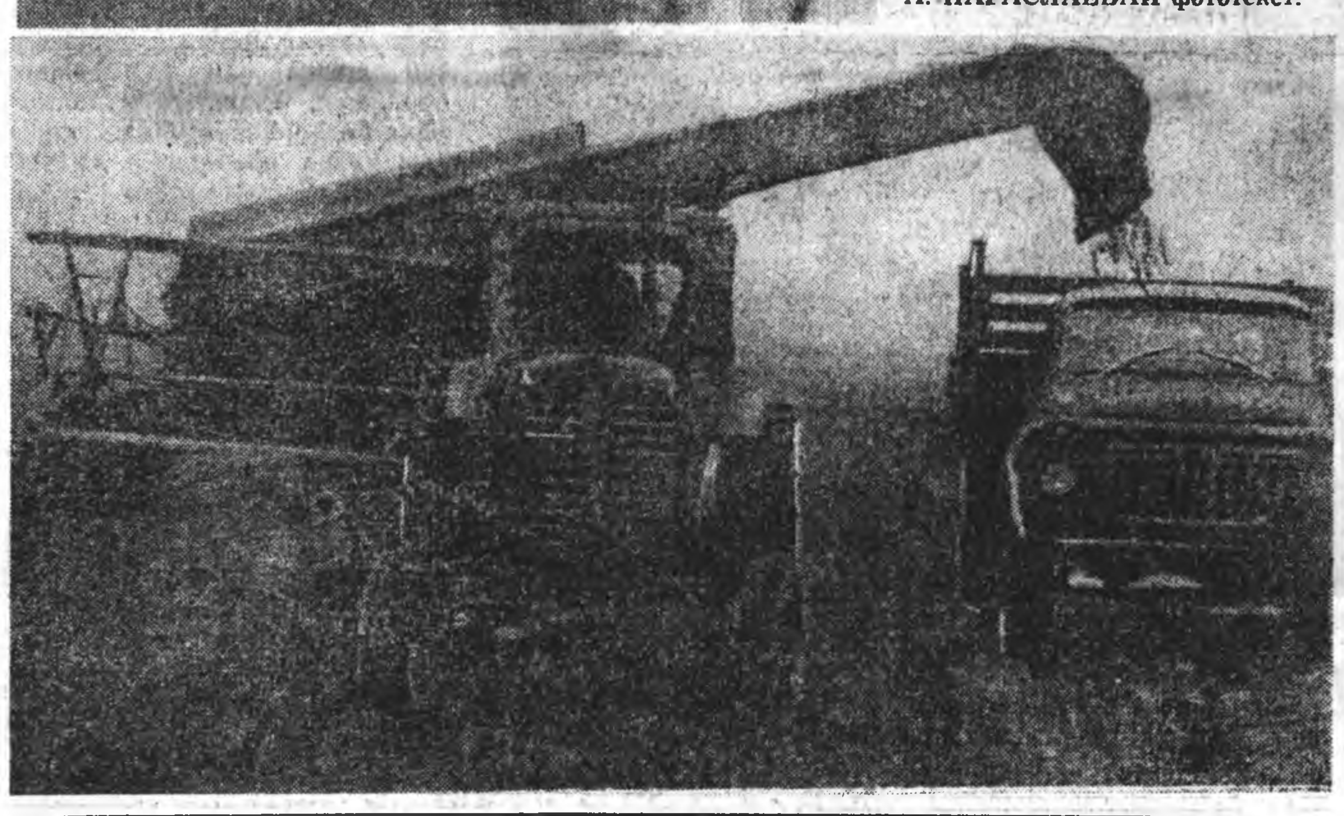
ФОТОРЕПОРТАЖ



Нэгэдэхи зураг дээрэ харуу-лагдаһан КПСС-эй гэшүүн Влас Прокопьевич Парфенов Ивалгын туршалга-үйлэдбэ-рилгын ажахын дүршэл ехэтэй трактористнуудай нэгэн юм. Урдань элдэб ажалда ябадаг энэ механизатор һүүлэй хэ-дэн жэлэй турша соо силосэй ургамалнуудые тарихаһаа гад-на, тэрэнээ хуряадаг болонхой. Хура бороогоор хомор жэлэй болобошье, энэ механизаторай ургуулһан наран сэсэгэй урга-са һайн.

Силос дараха саг ерэжэ, нү-хэр Парфенов ургаһаяа хуряа-жа эхилбэ. **(Хоёрдохи зураг)** «КС-26» комбайнаар хадаха-дань, гектар бүриһөө 100 гаран центнер ногоон тэжээл гарана. Эндэ хуряагдаһан наран сэсэг һүүһаалиин фермэ тээшэ зөөг-дэжэ, тэндэ холимол силостэ ороно. В. Б. Бальжиновай ха-даһан кукуруза наран сэсэг хоёр холигдоно. Тиигээд дээ-рэнь 10 процент тухай хэршэг-дэһэн нёдондоной һолоомо худ-хажа, мочевинээр шанаржуу-лаад, Юрий Оленниковэй ябуулжа байһан «С-100» трак-тораар нягтаруулагдана. Мү-нөө эндэ түрүүшын 1000 тонно холимол силос дарагданхай.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фототекст.



ХЭҺЭН АЖАЛАЙНЬ ЗЭРГЭЭР

Малшадые шагналгын шэнэ гурим

Россин Федерациин малшад ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанай түлөө байгша оной августһаа эхилэн, гол салин түлөөһэн дээрээ нэмэлтэ бол-гон, горитой натуральна шан-гуудые—тугал буруу, поршоон-хо, хурьга абадаг болохонь. Тэ-рэшэлэн тэжээл бэлэдхэлсэжэ байгаа полеводууд үбһөөр, һо-лоомоор, корнеплодуудаар шан абадаг байха.

Нютагай байдалые хараадаа абалсан, малшад ба полево-дуудые натураар урмашуулха асуудалаар колхозууд, совхо-зуудта дурадхагдаха жэшээтэ һанамжануудые РСФСР-эй Хү-дөө ажахын министерство хи-заарнуудай, областьнуудай ажалшадай депутадуудай Со-ведүүдэй гүйсэдкомуудтай хамта тодорхойлон зохёогоо.

Малшадай ажалай шэнэ тү-лөөһэн тухай хөөрэжэ үгэхы-ень РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын Ажал эмхид-хэлгын ба салин хүлһэнэй Главна управлениин начальни-гай орлогшо П. И. Федоровые ТАСС-ай корреспондент гуйба:

— Шагналай шэнэ гурим хү-дөө нютагай ажалшадые нии-тынь үйлэдбэриин талаар ·хэр урмашуулхаб?

— Натураар шангуудые үгэ-хэ тухай шиидхэбэри хадаа малшад болон полеводуудай ажалые бүхы талаарнь, зүбөөр сэгнэхэ, үхэрэй, гахайн, хони-дой тоо толгойе олошоруулхын тулада шармайн оролдодог болгохо гэһэн уг зорилготой юм. Жэшээлэн хэлэбэл, зуун үнеэн, түрэхэ хашараг ба гун-жадһаа 95 тугал абаһан һаа-лишад ажалайнгаа түлөө нэгэ һаратай гү, али хоёр һаратай тугалаар шагнагдаха, гэхэтэй хамта бүхы түлнүүдые 100 про-цент үдхэһэн хүнүүд гурбан һаратай тугалаар шагнагдаха.

Мяханай мал таргалуулан адуулгашад залуу малай 92 процентһээ үсөөн бэшые бүтэн бүринөөр үдхөөд, малай шэг-нүүрые сүүдхэ соо дунда зэр-гээр нэмээлгын түсэб дүүргээд байбал, тугал шан абаха.

— Шахаһан малайнь мяха-най эрхим шанартай байһанай түлөө малшадта ямар шангууд үгтэхэб?

— Бэлэдхэлэй пунктда тон тарганаар тушаагдаһан үхэрэй толгой бүриин түлөө (малайн-гаа тоо толгойе бүрин тэжээ-гээд, сүүдхэ соохи шэгнүүрые дунда зэргээр нэмээлгын түсэб дүүргээд байгаа һаань)—ами-дын шэгнүүрээр 1 килограмм, зүгөөр жэл соо хүн бүхэндэ 50 килограммһаа дээшэ бэшэ мя-хан үгтэхэ.

— Гахайшадай ажалай тү-лөөһэндэ ямар хубилалта боло-хоб?

— Жэлэй турша соо эхэ га-хай бүхэнһөө тус бүридөө 15 килограмм татадаг 16—20 (эхэһээ тусгаарлаха хүрэтэр-хи) поршоонхо абаһан гахай-шад даабариингаа нормоһоо дүлдыдан, 16-һаа 45 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй поршоон-хоор шагнагдаха.

Ажал һайнаар эмхидхэһэ-нэйнь түлөө ехэ шан мал ажа-лай фермэнүүдэй бригадир-нуудта мүн үгтэхэ. Юрын колхозник гү, али совхозой бригадын хүдэлмэришэн бүхэн-дэ түлэгдэхэ дундуур түлөөһэ-нэй 150 процент хүрэтэр шан-гууд тэдэ бригадирнуудта үгтэ-хэ.

Хүдөө нютагуудай хүдэлмэ-рилэгшэдэй хүсэһэнэй ёһоор, шангуудынь ондоо түхэлэй за-луу малаар, тэрэшэлэн мяхаар гү, али мүнгөөр түлэгдэжэ бо-лохо.

100 эхэ хонин бүриин 95-һаа дээшэ хурьгадые абаһан хони-шодто—үлүүлэн абаһан 10 хурьган бүхэнэйнь нэгые миин-тээр үгэхэ. 100-һаа дээшэ эхэ хонидые үдхөө һаань—үлүүлэн үдхэһэн 5 хонин бүриинь нэгые түлөөһэгүйгөөр үгэхэ гэжэ зүб-шөөхэ.

— Тэжээл бэлэдхэжэ байһан полеводуудта ажалай түлөөһэ-нэй шэнэ гурим хамаадаха гү?

— Тиимэ, хамаадаха. Үбһэ, һолоомо бэлэдхэхэ, силос дара-ха түсэбөө дүүргэһэн полевод бүхэн бэлэдхэһэн тэжээлэйнгээ 15-һаа 20 хүрэтэр процентыень түлөөһэгүйгөөр абажа болохо

БАГШАНАРАЙ ЗАНШАЛТА ЗҮБЛӨӨН

Республикын бүхы аймагуудта багшанарай заншалта зүблөөн үглөө-дэрһөө эхилхээ байна. Августын эдэ зүблөөнүүд дээрэ һуралсалай шэнэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ һуралсал болон хүмүүжүүлгын тон шухала асуудалнууд тухай гүн зүрхэнэй халуун хөөрэлдөөнүүдэй болохо байһа-ниинь лабтай. Бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд ехэшье, харюусалгатайшье, хөө-рэлдэхэ асуудалнууд олон.

1969—1970 оной һуралсалай жэл өөрын онсо илгаатай жэл ха юм даа. Түбхын түрүүндэ энэ жэлдэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэл гүй-сэһэнэйнь түүхэтэ ой тэмдэглэгдэхэ байна. Олон түмэн совет арадуудтай-гаа хамта алдарта ойн баярые бүхы совет һургуулинууд нэрэтэй түрэтэй-гөөр угтахаар бэлэдхэжэ байнхай. Энээнтэй дашарамдуулан, һургуули бү-хэндэ һуралсалайшье, хүмүүжүүлгыншье хүдэлмэри эрид һайжарха ёһо-той. Һуралсалай шэнэ жэлэй баһа нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, эхин шатын һургуулинууд программаяа дүрбэн жэл соо бэшэ, харин гурбан жэл соо үзэжэ дүүргэдэг болохонь. Бүхы һургуулинуудай мүнөөнэй нэгэдэхи класста орохо һурагшад шэнэ программаар номоо үзэхэ болоно. Саашадаа эдэ һурагшад дүрбэдэхи класста ороходоо, предмет предмедээр номоо заал-гаха байна бшуу. Энэ хадаа ехэ удха шанартайшье, харюусалгатайшье хэ-рэг гээшэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд тухай хуряангыгаар хэлэбэл, олонхи һур-гуулинууд һуралсалайнгаа жэлые муу бэшээр дүүргээ. Һуралсал болон хү-мүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд һайжараа. Үхибүүд саашадаа эрдэм шу-далха бата бэхи үндэһэ һууритай болоно. Предмет бүхэниие тус тус ка-бинет соо зааха гурим үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Жэшээнь, республикын һур-гуулинуудта элдэб янзын предмедүүдые зааха һуралсалай 140 гаран ка-бинет эмхидхэгдэнхэй. Багшанарай бэлэдхэл болон мэргэжэл шадабари жэлһээ жэлдэ ургана. Эдэ бүхы ушарнууд һуралсалай шанар һайжаруул-ха, һурагшадта һайн эрдэм олгохо хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ. Нэгэ клас-ста хоёрдохи жэлээ үлэхэ ушарнууд үсөөрөө. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр, нэгэ класста хоёрдохи жэлдэнь гансашье һурагшые үлөөнгүй дүүр-гүүлһэн жараад һургуули тоологдоно. Баһа иимэ һайн дүй дүршэлтэй 2500 шахуу багшанар бии. Хориин, Яруунын, Түнхэнэй, Бэшүүрэй, За-грайн аймагуудай, мүн Улаан-Үдэ хотын олохон һургуулинууд һуралса-лайнгаа жэлые муу бэшэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэһэн байна.

Зүгөөр 1968—1969 оной һуралсалай жэлэй зарим дүнгүүдээр һанаа-гаа амархаар бэшэ. Һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ дутуу дунда-нууд олон байһаар. Бүхы һургуулинуудта һурагша бүхэнэй һайнаар һу-раха, классһаа класста алгадгүй орожо байха ябадал үшөө туйлагдаадүй. Городой һургуулинуудта һурагшадай успеваемость миил 95 процент боло-но. Хүдөөгэй һургуулинуудта бүришье доогуур. Зарим аймагуудай һургуу-линуудта һурагшадай успеваемость тон хангалтагүй байна. Жэшээнь, Ахын аймагай һургуулинуудта миил 87 процент, Хяагтын—89 процент, Зэдын—90 процент, Баунтын—90 процент гэхэ мэтэшэлэн.

Арбадахи класс дүүргэһэн олон һурагшад дээдэ һургуулида орохын тула экзамен бариһан байна. Тэдэ тэдэнэр бэлэдхэлээр муу, программаяа хүсэд гараагүй, мэдэхэ ёһотой юумэнээ мэдэхэгүй байһанаа харуулаа. Бар-гажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуули дүүргэһэн зарим һурагшад дээдэ һургуулида орохын тула химеэр экзамен тушаахадаа, юушье мэдэ-хэгүй шахуу байжа байбад. Тэдэниие арбадахи классай программаар хими үзэжэ гараа, дунда һургуули дүүргээ гэхээр бэшэ байба. Баян-Голой һур-гуулида химиин тон хангалтагүйгөөр заагдадаг байһаниинь элирбэ. Тэ-рэшэлэн Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй, Суулгын, Мухар-Шэ-бэрэй дунда һургуулинуудта хими хангалтагүйгөөр заагдадаг гэжэ тобшо-лол хэмээр.

Зарим һургуулинуудта һурагшадай ямар эрдэмтэй болоно гараһа-ниинь буруугаар сэгнэгдэнэ. Олонхи ушарта дээгүүр сэгнэлтэ үгтэнэ. Аттестат соонь «5» гэһэн сэгнэлтэ байбашье, дээдэ һургуули-да орохоор экзамен барихадаа, олохон һурагшад «3» гэһэн сэгнэлтэһээ дээгүүр абанагүй, харин заримандаа «хоёрыешье» абажа байха юм. Иигэ-жэ өөрыгөөшье, һурагшаяашье, гүрэнииешье мэхэлдэг багшанар тон бу-руу юумэ хэнэ гээшэ. Саашадаа иимэ ушарнуудые тэсэхын аргагүй. Баг-шанарай зүблөөнүүд дээрэ энэ мэтын асуудалнууд тухай хурса хөөрэл-дөөн, нюур сахилтагүй шүүмжэлэл болохо зэргэтэй.

Иимэ ушарнууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, зарим багшанар хү-дэлмэридөө харюусалга багатайгаар гэхэ гү, али хайша хэрэгээр хандана, шэбинартаа гүнзэгы эрдэм олгохые хүсэд оролдоногүй. Тиихэдэ аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай гү, али һургуулиин дирекциин зүгһөө хэшээ-лэй хэр зэргээр үнгэргэгдэжэ байһан тушаа хиналта, шалгалта саг үргэл-жэ хэгдэнэгүй. Зарим аймагуудта инспекторскэ шалгалта хэдэн жэлэй тур-ша соо нэгэшье дахин хэгдээгүй байха юм. Тэрэшэлэн олохон һургуули-нуудай директорнууд һуралсалай жэлэй турша соо хэшээлнүүдтэ хаа-яа ябадаг байна. Саг үргэлжэ хэшээлнүүдтэ орожо һуугаагүй һаа, багшын хэ-шээлээ хайшан гэжэ үнгэргэдэгыень мэдэхын аргагүй. Тэрээндэ шухала туһа хүргэхэнь, зүбшэл үгэхэнь бэрхэтэй бшуу.

Бүгэдэ ниитын уялгата ёһокой найман жэлэй һуралсал хүсэдөөр бэе-лүүлхэ гээшэ гүрэн түрын удха шанартай хэрэг болоно. Теэд эндэшье ба-һа дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Хаанашье һурадаггүй залуушуул бии. Тии-хэдэ олохон һурагшад һурахаяа болишоно. Жэшээлхэдэ, 1961—1962 оной һуралсалай жэлдэ 1-дэхи класста 19600 багашуул ороһон аад, харин 1968—1969 оной һуралсалай жэлдэ тэдэнэй 16800 хүниинь 9-дэхи класста ороһон байха юм. Эдээн сооһоо 10-дахи класста ороошодынь бү-ришье үсөөн. Иихэдэ нилээд олон залуушуул һурахаяа боли-шоно бшуу. Һургууляа хаяха ябадалтай эрид шангаар тэм-сэхэ шухала. Энэ хэрэгтэ партийна, совет болон комсомолой организаци-нууд, багшанар болон түрэлхид ехэ эдэбхитэйгээр оролсохо, дунда һургуу-лияа һурагша бүхэнэй заабол дүүргэжэ гарахынь тула тодорхой хэмжээ абаха зорилготой.

Багшанар тухай анхарал оролдолго гаргаха, тэдэнэй мэргэжэл шада-бариие дээшэлүүлхэ, теоретическэ болон методическа эрдэмыень гүнзэгы-рүүлхэ, мүн тэдэнэй шухала эрилтэнүүдые һайнаар хангаха гээшэ пар-тийна, совет болон профсоюзна организацинуудай, аймагай арадай гэгээ-рэлэй таһагуудай, һургуулинуудай дирекциин зайлашагүй зорилго мүн. Мүнөө 1000 шахуу залуу багшанар республикын хүдөөгэй һургуулинууд-та эльгээгдэбэ. Эдэнэр дүй дүршэлөөр багашье һаа, урма зоригоор, эдэб-хи үүсхэлээр түгэлдэр, дээдэ һургуули дүүргэжэ олоһон эрдэмээ һураг-шадта дамжуулхаар бэлэн, солбон залуушуул байһаниинь элитэ. Эдэниие үнэн зүрхэнэй халуун анхаралаар хүреэлхэ шухала.

Аймагуудай багшанарай заншалта зүблөөнүүд дээрэ эдэ бүхы асуу-далнуудай дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэхэнь, дутуу дундануудаа усад-хажа, һуралсалай шэнэ жэлдэ, В. И. Ленинэй ойн баярай жэлдэ арадай гэгээрэл хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахын тулада тодорхой хэмжээнүүдэй хараалагдахань дамжаггүй.

ХАЛУУН АМАРШАЛГА ХҮРГЭБЭД

Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Под-горный, А. Н. Косыгин Румыниин Коммунис партиин Генеральна секре-тарь, Румыниин Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Николае Чаушес-куда, Румыниин Социалис Республи-кын Министрнүүдэй Соведэй Түрүү-лэгшэ нүхэр Ион Георге Маурертэ телеграмма эльгээжэ, фашис дарлал-таһаа сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, Румыниин Коммунис партиин Центральна Ко-митедые, Гүрэнэй Соведые, Министр-нүүдэй Соведые, Румыниин Социа-лис Республикын бүхы ажалшадые Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, бү-хы совет арадай үмэнэһөө халуунаар амаршалба.

Совет хүнүүд румын арадай туй-лалтануудые социализмын хүсэнэй бэхижэлгын ниитэ хэрэгтэ эдэнэй оруулһан хубита гэжэ тоолоод, үнэн зүрхэнһөө баясана гээд телеграмма дотор тэмдэглэгдэнэ.

Социалис хани холбоото оронуудай нэгэдэл һандаргаха, эдэниие холбоо барисаагүй болгохо гэжэ империалис этэгээдүүдэй һэдэжэ байһан мүнөөнэй оршон байдалда Варшавска договорой эмхиин ба Экономическа Харилсан туһалалсаагын Соведэй оршом оо политическэ, экономическа, оборонно харилсаа холбоогоо улам үргэдхэлгэ ба гүнзэгырүүлгэдэ, дэлхэйн социа-лизмын хүсэ нүлөөе бүри ехээр ба-тадхалгада али болохоор туһалха гээшэ ооһэдымнай зорилго болоно гэжэ КПСС-эй ЦК, Советскэ пра-вительство тоолоно.

Советскэ Союзай Коммунис пар-тиин Центральна Комитет, СССР-эй Правительство Румыниин Социалис Республикатай хани харилсаагаа хүг-жөөхэ ба батадхаха хараа бодол сэхэ шууд бариматалан, хоёр ороной ара-дуудай ашаг туһада зорюулагдадаг марксистско-ленинскэ гол ёһо үндэһэ болгон, социализмын ба коммунизмын агууехэ хэрэгэй ашаг туһада СССР СРР хоёрой хоорондын харил-саа холбоое үргэдхэхэ, бэхижүүлхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ.

«Оронойнгоо материально-техничес-кэ үндэһэ һуури үргэдхэхэ ба нари-жуулан һайжаруулхын, хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулхын тула РКП-гэй Х съездын табиһан зо-рилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлахыень Румыниин Ком-мунис партида, аха дүү румын арад-та—Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойн гайхамшаг үдэрөөр хүсэ-нэбди» гэжэ телеграммын түгэсхэл дотор хэлэгдэнэ.



ҺАЙН ҺАЙХАН ХЭРЭГ

В. И. Ленинэй нэрые Турцида ехэ хүндэтэй, халуунаар дурдадаг. Октябриин революциин вождине дарлагдаһан арадуудай агууехэ хани гэжэ, национальноСүлөөрэлгын дайнай жэлнүүдтэ империалис эзэмдэгшэдтэй турок арадай тэмсэлые Советүүдэй Республикын үмэнэһөө эрид шууд дэмжэһэн хүн, ерээдүйн һайн һайхан байдал байгуулха замыень хүн түрэлтэндэ заажа үгэһэн гүн ухаатай багша гэжэ эндэ мэдэхэ юм.

Наранай гэрэл туяада толордог, Анкара хотын нэгэ сэсэрлиг шэнэ Турциин гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Кемаль Ататюркын нэрээр нэрлэгдэнхэй. Ном наймаалагшадай олон тоото лотогуудай хажуугаар үнгэрхэдөө, тэндэ табигдаһан номуудай гадар дээрэ Ленинэй үнэтэ нангин нэрые харахат. Гэхэ зуура, һаяшаг лэ тус орондо Ленинэй зохёолнуудые Европын хэлэнүүд дээрэл уншажа болохо байһан, тэд эдэньшье хилын саанаһаа нюусаар асарагдаһан номууд һааб даа.

Гадар дээрээ Ильичэй дүрэ зурагтай дэбтэр нюдэндэ торолдоолхино. «Ленин хэн гээшэб, ленинизм гэжэ юуб?» — гэһэн номой гаршаг харагдаба. Нэгэ залуу хүн «В. И. Ленин. Бэшэгүүд» гэһэн зузааншаг номой хуудаһануудыень удаахан иража хараад, худалдан абаба...

Эдир хүбүүнэй һаяхан худалдан абааша ном юун тухай хөөрэнэ хаб? Энэнь — «Топлум» гэжэ хэблэлээр бэлдэгдэн гаргагдаһан, вождиин хуряангы намтар, Крупская, Плеханов, Свердлов, Горькидо тэрэнэй бэшэһэн, мүн уласхоорондын зарим коммунис эмхинүүдтэ, «Правда» газетын редакцида эльгээһэн бэшэгүүд. Тэндэ он жэлнүүдэй һубарилгые наринаар баримталан бэшэнхэй, В. И. Ленинэй ажал ябуулгын, манай коммунис партиин түүхын эдэб үенүүд тухай хөөрэнэ:

«Ородой большевик революциин хүтэлбэрилэгшэ, түүхэдэ түрүүшын Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигша Владимир Ильич Ленинэй бэшэгүүд, — тэжэ орошол соонь хэлэгдэнэ, — ханинартаа, нэгэ һаналгандаа зэрюулагдаһан байгаа. Эдэнь гадаадын олохон хэлэн дээрэ оршуулагдаад, хэдэн том болонхой юм. Тэдэнние шэнжэлхэдээ, Ленинэй ажабайдалда, тэрэнэй эмхидхэлшэ, революционно, гүрэн түрые хүтэлһэн ажал ябуулгада онсо анхарал хандуулһан байгаабди».

Һүүлэй жэлнүүдтэ Ленинэй зохёолнууд Турциин Анкара, Стамбул, Измир ба бусад городуудай магазинууд, библиотекэнүүдэй номой тагууд дээрэ улам олоор худалдагдадаг болоо. Тиин оронойнь олониитэ зон В. И. Ленинэй «Юу хэхэб?», «Демократическа революцида социал-демокрадуудай хоёр тактика», «Материализм ба эмпириокритицизм», «Коммунизмда «зүүнэй тала баридаг» ухибуун эһоной үбшэн» ба бусадшье зохёолнуудтайнь танилсаһан байна. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай, Агууехэ Октябриин социалис революциин урда тээхэнэ Россидахи оршон байдалай ямар байһан тухай хөөрэһэн олохон номууд хэблэгдэн гараа.

«Пролетарска революци ба урбагша Каутский» гэжэ һаяхан хэблэгдэн гараһан ном урдам хэбтэнэ. Мэдээжэ журналист, ниитын ажал ябуулагша Ариф Гелен тэрэнние оршуулаа. Гаршагтань дурсагдагшаһаа гадна, «II Интернационалай доройтон уналга», «Оппортунизм ба II Интернационалай доройтон уналга» гэһэн зохёолнуудынь тэрэ номдо оруулагданхай. Энэ номой худалдаанда орожо үрдеэгүй байтар, хоёрдохёо хэблэн гаргаха баатай бологдоо. Турциин түрүү үзэл бодолтой хүнүүд Ленинэй нангин зохёолнуудтай арад зоноо танилсуулжа, ехэл һайн юумэ хэнэ. Владимир Ильичэй хэтэдээ мүнхэ зохёолнуудые тунхаглалга манай урда зүгэй хүршын ажабайдалдахи тон шухала үйлэ хэрэг болоно.

И. УГОЛЬКОВ.
(АПН).

Анкара.

МЯХАНАЙ ШАНАР—МАЛАЙ ТАМИРҺАА

Намар боложо, бэлэдхэлэй пунктнуудта адууһа малай тушаагдажа эхилхэ саг дүтэлбэ. Хагсуу хүйтэн үбэлжэлгын һүүлээр бэлшээридэ гаргагдаһан мал мүнөө тобиржон таргаланхай. Зунай зүлгэ ногоондо бэлшээн таргалуулагдаһан эдэ малай олонхинь сентябрь, октябрь соо бэлэдхэлэй пунктда оруулагдадаг. Республикын колхоз, совхозуудай гүрэндэ мяха тушааха жэлэй түсэбэй 40—50 процент гэхэ гү, али арба гара мянган тонно мяхан намарай хоёр һара соо тушаагдана. Бэлшээридэ ябажа таргалһан малай бэлэдхэлэй пунктда ямар сэнгээр тушаагдаһанһаа колхоз, совхозуудай олзо доход дулдыдаха болоно.

Ушар тиимэһээ абаһан малайнгаа тобир тарганиие зүбөөр илгаруулаад, мяханайнь шанараар колхоз, совхозуудтай тоосоо хэхын тула Улаан-Үдын мяханай комбинат үнгэрэгшэ жэлэй июлиин 1-һээ эхилжэ шэнэ гуримаар мал тушаажа абадаг болоо. Урдань малай тарганиие тухайлад гэзд илгаруулдаг һаа, мүнөө мал алаһанайнгаа һүүлээр, мяханайнь шанар хараһан хойноо тэрэнэй тобир тарганиие, амидынь шэгнүүр тэмдэглэнэ. Шэнэ гуримаар мал тушаахада алишье талаараа һайн гэжэ мяханай комбинадай жэл соо туршажа үзэһэн дүй дүршэл харуулаа.

Энээнһээ урда мал тушаахаа ерэгшэд үхэр малайнгаа шэгнэгдэхэһээ түрүүн элдэб хүндэ шанартай тэжээл эдюулдэг байгаа. Тингэжэ хэндэшье хэрэггүй ушарта тэжээл ехээр гаргашалагдадаг һэн. Һүүлэй һүүлдэ гүрэн лэ мяха дутуу абадаг бэлэй. Ганса үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын зургаа һарын турша соо мяханай комбинадта 6 мянга гаран түхэригэй тэжээл алмагдаа. Энээнние мяханай шэгнүүртэ оруулаа һаа, мүн лэ ехэ тоо гараха байха.

Шэгнүүр дээрэ гараад байһан ачиды малай тарган туранхайе нюдөөрөө хараад илгаруулхань тон бэрхэтэй юм. Энэ шалтагаанһаа болоно, олон ажахы тушааһан малайнгаа мүнгэ дутуу абана. Малай тарганай дарагдаһанһаа болоно, урзанда Улаан-Үдын мяханай комбинат ажахынуудта 66,2 мянган түхэриг дутуу үгөө. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахад соо колхоз, совхозуудта 9 мянган түхэриг түлэгдөөгүй.

Мяханай комбинадай шэнэ гуримаар мал тушаажа абадаг болоһонһоо хойшо эдэ дутуу дундануд усадхагдажа эхилээ. Колхоз, совхозуудай тушааһан малай олонхинь тарган ба дундуур тарган гэһэн сэгнэлтэ абадаг болоо. Гараһан мяханайнь шэгнүүрээр малай амидын шэгнүүрэй гаргагдадаг дээрэһээ тушаагдаһан малай шэгнүүр дээшэлээ. Урзанда жэлэй һүүлэй хахад соо тушаагдаһан нэгэ үхэрэй дунда зэргын шэгнүүр 302 килограмм болоһон һаа, 1968 оной июльһээ шэнэ жэлэй гаратар энэнь 314 килограмм хүрэтэрөө дээшэлээ. Энэ болзор соо тушаагдаһан хонинной шэгнүүр 34,9 килограммһаа 35,7 килограммда хүрөө.

Эдэ бүгэдын ашаар Улаан-Үдын мяханай комбинадта малаа тушааһан колхоз, совхозууд бэлэдхэлэй пунктһаа нэмэлтэ түлбэри абана. Жэшээнь, Загарайн аймагай Тайлсын совхоз энэ жэлэй апрелиин 22-то 107 үхэр тушааһан байна. Комбинадта эдэ мал алаад, мяхыень шэгнэжэ үзэхэдэнь, 53,6 процентнь сэбэр мяхан болоһон байгаа. Иимэ ехэ мяханай гараһан дээрэһээ совхоздо 2946 түхэриг нэмэжэ үгтөө һэн. Бэшүүрэй «Победа» колхоз 118 гахай шэнэ гуримаар тушааһанһаа болоно 792 түхэриг үлүү абаа. Амидыгаар шэгнэгдэһэн һаа, энэ мүнгэн түлэгдэхэгүй байгаа. Иимэ жэшээнүүд олон. Мал шахадаг Улаан-Үдын совхоз нэгэн доро тушааһан 139 хашабаг, буруудһаа 4543 түхэриг түлбэри нэмэжэ абаһан юм.

Улаан-Үдын мяханай комбинадай шэнэ гуримаар мал тушаажа абадагынь колхоз, совхозуудташье зохид байһаниинь элитэ. Ушар тиимэһээ энэ гуримые алишье талаһаань нарин нягтаар сахиха хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, энээнэй багаханааршье алдагдаа һаа, хоёр тала горитой гарзада орохо. Илангаяа туранхай мал тушааһан ажахынуудай гарза ехэ. Эндэ асарһан малаа заатагүй ехэ багаарнь бүлэглөөд тушааха хэрэгтэй. Хүгшэн малай мяха залуу малайхитай ниилүүлжэ болохогүй. Сэнгынь хоёр ондоо байдаг.

Мяханай комбинадай зүгһөөшье дутагдалнууд үзэгдэһэн юм. Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 26-да тушааһан 1443 хонинной 140-ниинь буруу түлэгдэшэһэн байгаа. Хэдэ дахин шалгалтын болоһоной һүүлээр лэ совхоз 2 мянган түхэригөө бусаажа абаһан байна.

Тингэбэшье тушааһан малайнгаа шэгнүүр, тарганиие абтаһан мяханайнь шанараар гаргахада һайн гэжэ республикымнай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон зоовет-мэргэжэлтэд хэлсэдэг болонхой. Мухар-Шэбэрэй аймагай Заганай колхозой түрүүлэгшэ Г. М. Конев энээн тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Улаан-Үдын мяханай комбинадай шэнэ гуримаар мал абадаг болоторнь, тэндэ тушааһан үхэрэймнай оройдоол 40—50 процентнь тарган гэһэн сэгнэлтэдэ хүрэдэг байгаа. Харин мүнөө малаймнай 90 процентнь тарганаар абтана. Хоёрдохёор, машинаар абаашаһан малаймнай шэгнүүршье доошоо орохоёо болинхой.

Бэлшээриин ногоондо таргалуулагдаһан малаа Улаан-Үдын мяханай комбинадта шэнэ гуримаар тушааха хэрэгтэй. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхоз бүхэн малаа тушааха графигуудаа комбинадтай баталха ёһотой.

Н. ЦЫРЕНЖАПОВ.
«Скотооткорм» трестын зоотехник.



ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. **Усть-Илимскэ ГЭС-эй баригдажа байһан газарта һаяхан Ангара мүрэнние хааба. ГЭС-эй барилгашад Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн мүрысөөндэ оролсожо, барилгын хүдэлмэрине болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Илимскэ ГЭС-эй барилга.**

ТАСС-ай фотохроника.



ТҮРҮҮ ЛЕСПРОМХО

ФОТОРЕПОРТАЖ

«Забайкаллес» комбинадай Клюевскэ леспромхозой [illegible]
оной эхинһээ эмхитэйгээр ажаллажа, социалис мүрысөөнд[illegible]
на. Модо бэлэдхэл дээрэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй дунд[illegible]
дэггүй хүн үгы шахуу. Ажалай эмхидхэл һайн, бүхы те[illegible]
ехэтэйгээр ашаглагдана. Тэрэнэй ашаар лэ энэ леспро[illegible]
ажалдаа амжалта туйлана. Хоёрдохи кварталай хүдэлмэр[illegible]
предприяти «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудай [illegible]
лэжэ, СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерс[illegible]
профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи му[illegible]
абаба. Иимэ амжалта бэлэхэнээр туйлагдаагүй.

Эндэ түрүү хүдэлмэришэд олон. Ефим Викулинай
комплексно бригадын хүдэлмэришэд халаан соогоо 45—50
отолхо даабаря 75—90 кубометртэ хүргэжэ, түрүү ажал[illegible]
харуулна. Бригададань оройдоо дүрбэн хүн хүдэлнэ. Юуб[illegible]
гэшүүһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри ЛО-25 (СМ-10 а) гэһэн шэна[illegible]
наар оньһожоруулагданхай.

— Ажалаа оньһожоруулһанай ашаар лэ үндэр амж[illegible]
— гэжэ түрүү бригадир Ефим Викулин омогоор хөөрэнэ.

Клюевскэ леспромхозой модошод түсэбтэ табан жэлэ[illegible]
лэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэй
байна. Гурбадахи кварталда леспромхоз яһала һайн үрэ [illegible]
байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Е. Г. Викулинай даадаг бага ком[illegible]
дын хүдэлмэришэд. 2 Автомашинануудта модон ашаалагд[illegible]

Э. ЛАПИНА[illegible]



РОССИН АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДТА

ҺУРГУУЛИИН МУЗЕЙ АРАДАЙ БОЛГОГДОО

Воркутын 1-дэхи дунда һургуулиин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ музей ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр тус хотын арадай музей болгогдон хубилгагдаба. Гурба мянга гаран экспонадууд шэнэ, тусхай тухеэрэлгэтэй байшан соо дэлгээгдээ.

Энэ музей ямар түүхэтэйб? Зурмаан жэлэй саана Волго мүрэн дээгүүр аяншалаад бусаһан багша В. А. Грицаева һурагшадтаа Ильичэй хэдэн фото-зурагуудые асарһан юм. Эдэнь Коми республика дотор суута гараһан һургуулиин музейн үндэһэ һууринь болонхой.

Һургуулиин комсомолнууд болон пионернууд олон материал суглуулжа, энэ музей эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэрэнһээ гадна, революциин вождиин ажал ябуулга ба ажабайдал тухай номууд, документүүдэй буулгабаринууд харин хэдэн оронуудһаа абтаһан байна.

СЫКТЫВКАР. (ТАСС-ай корр.).

ИСКУССТВЫН ФЕСТИВАЛЬ

Инсарска райкомой соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй артистнууд Кочетовко тосхоной комбайнернуудай полевой станда ерээ бэлэй. Мордва арадай үнинэй дуунууд автономито республикын мүнөөнэй композиторнуудай зохёолнуудтай зэргэлэн зэдэлээ. Шог ёгто частушканууд болон дэлхэйн арадуудай хатарнууд, богонихон интермединүүд хүн зондо харуулагдаба. Республикын искусствын фестивальда хабаадаһан Мордвагай уран һайханай 200 гаран бүлгэмэй нэгэнэйнь концерт иимэ байгаа. Тус фестиваль «Хото город — хүдөө нютагаархидта» гэһэн уряа доро үнгэрнэ. Республикын олон арбаад хүдөө тосхонуудһаа уран һайханай бүлгэмүүдэй эдэбхитэд олоороо ерээ.

Республикын драмын, кукольна театрнуудай, хүгжэмтэ комедиин артистнууд фестивалиин үедэ хүдөө нютагуудта мүн лэ ерэхэ юм. Уран зурагай галерей зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ эмхидхээ. Выставкын хүдэлмэрилэгшэд «Ленин — уран бүтээлэй искусстводо» гэһэн лекцинүүдые уншаха.

Фестивальда 200 гаран хүн хабаадана.

САРАНСК. (ТАСС-ай корр).

ШЭНЭ УЯЛГАНУУД

Петрозаводско саарһа үйлэдбэрилэн гаргадаг машина бүтээлгын заводто (Тяжбумаш) В. И. Ленинэй нэрэ олгогдобо. Энээнһээ урид эндэ үшөө нэгэ дэмбэрэлтэ ушар болоһон юм. Заводой гол корпусой урдахи талмай дээрэ Ильичэй хүшөө нээгдээ һэн. Заводой слесарь-хабсаргагша В. Н. Цагреев тиихэдэ митингдэ суглараһан хүдэлмэришэдэй һанал бодолые тон зүбөөр элирхэйлээ. Мүнөө халаан соогоо хоёр дахин: заводтоо ерэхэдээ, ажалһаа бусахадаа Ильичтэй уулзадаг болохомнай гээшэ. Ленинэй сэсэн мэргэн заабари бэелүүлэн, һайнаар һураха, ажабайдалаа тэрээн шэнгеэр зохёохо, ажаһуухабди.

Саарһа гаргадаг Петрозаводско завод Карели доторхи эгээл һаяын предприятинуудай нэгэн юм. Энэ предприяти 1964 ондо ашаглалгада оруулагдаһан, тиихэ үедөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ гурба дахин илажа гараһан байгаа. Байгша оной 2-хи кварталай дүнгүүдээр, тус завод Химическэ нефтяной машина бүтээлгын министерствын ба профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг дахин абаа.

Заводынь В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ болгоһонтой дашарамдуулан, тэрэнэй коллектив шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай.

ПЕТРОЗАВОДСК. (ТАСС).

«ЛИКБЕЗҺЭЭ НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН ФИЛИАЛ ХҮРЭТЭР»

Буряадай номой хэблэлээр барлагдан гараһан статьянуудай суглуулбари иимэ нэрэтэй. Дээдэ һургуулинуудай эрдэмтэд, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй статьянууд энэ номдо оруулагдаба. Тэдэнь ороной Зүүн зүгтэхи Автономито Совет Республикын арадай гэгээрэлэй хүгжэлтын түүхэ болоно.

Олон һонирхолтой баримтанууд, гайхалтай жэшээнүүд суглуулбари дотор оруулагдаа. Буряад ороной һурагшадай тоо Совет засагай жэлнүүдтэ 13 дахин, харин дунда һургуулинуудай һурагшадай тоо 76 дахин(!) ургаа.

Республика дотор 2 мянга гаран багшанар, эрдэмтэд ажаллана. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалда эрдэмэй 200 шахуу доктор болон кандидадууд хүдэлмэрилнэг. Тус эмхиин мэдэлдэ байгаалиин ба ниитын эрдэмэй шухала һалбаринуудые шэнжэлдэг хоёр институт бии юм.

УЛААН-ҮДЭ. (ТАСС).

НҮҮДЭЛ ВЫСТАВКЭ

Аймагай түб Ики Бурула гэжэ тосхондо августын 14-дэ нээгдэһэн, ойн баярай нүүдэл выставкэдэ ленинскэ документнууд, түүхын бусад материалнууд табигдаа. Владимир Ильичэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо, Совет Хальмагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан экспозицинуудтань республикын экономико ба соёлой туйлалтанууд тухай олон фото-зурагууд, репродукцинууд бии.

Хойто Каспиин загаһашад, хонинод болон нефть бэдэрэгшэд, уһалуурнин каналнуудые баригшад хамагай түрүүн энэ выставкэдэ ерэжэ хараа. Революциин урда тээ эндэхи хүн зоной 2,3 процентнь лэ үзэг бэшэг мэдэхэ байһан. Үргэн уужам тала дайдадань оройдоо 5 врач тиихэ сагта хүдэлдэг байгаа.

Харин мүнөө Совет Хальмагта юрэнхы эрдэм шудалха 300 гаран һургуули, 5 тусхай дунда һургуули, багшанарай институт бии, һаяар университет нээхэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. 5 мянга шахуу эмшэд ажалшадай бэеын элүүрые сахижа байдаг.

ЭЛИСТЭ. (ТАСС).

ДҮРШӨӨД ХҮДЭЛХЭД[illegible]

Нэмэргэ бороо һаалита үндэрэй саанаһаа сагаалхин ерэжэ, шиигэ татажа эхилһэн газарай хара хүрьһэн дээрэ тобжорхой табин орожо эхилбэ. Улаан тооһоор бударһан ган гасуурай һүүлээр үндаа хүрэжэ хёрбойшоһон газар шииг нойто дуратайгаар татан абажа, шарлажа хаташаһан ногоонойнгоо үзүүрые һэргээн, хүхэхэн хүнжэлөө һаяын хэдэхэн үдэрэй туршада дэлгэн татажархёо. Бороогой һүүлээр һуга урган гараһан шэмэтэй хүхэхэн ногоое хонид дуратайгаар шэмхэлжэ, нэмэргэ дулаан бороодо сохюулан, хадын ташалан тээшэ хушууран ябана. Талые бүрхөөһэн дүн сагаан хонидоо залан татаад, суба үмдэнхэй, набтаршаг шамбай бэетэй хүн гэшхэлнэ. Тушагдажа табигдаһан морининнь баһал толгойгоо үргэнгүй ногоо шэмхэлнэ.

Түрүүлээд гүйһэн арбаад хонидые тогтообо. Хонид түрүүлһэн нэгээе дахаад, ногоошье хүсэд эдингүй гүйхээ мэдэдэг бшуу. Тиимэһээ ногоогоор һайн газартань ээрэжэ адуулхада тааралжатай байдаг. Энээн тухай дүршэл ехэтэй хонишон Тимофей Артемьянович һайн мэдэхэ. Энээхэн ээрэжэ байһан газартань ногоонинь шэмэтэй, ургасааршье яһала һайн бшуу.

Үсэгэлдэр боориин хотогорто хонидоо адуулжа ябахадаа, хурьгалжа эхилхэлээрнь, моринойнгоо гүйдэлөөр ошожо, ногоотой газар бэдэрээ һэн. Урда жэлнүүдтэ энээхэн хадын зүлгэ ногоондо хонид тогтодог, садатараа эдидэг байһан. Мүнөөшье бороогой һүүлээр гараһан ногоо амтархан зүлгаана.

Энэ жэлэй ган малшадай урда хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ харюусалга табина. Ядажа ерэхэдээ шииг намагтай газарташье ногоон мууса ургаа бшуу. Ерэхэ үбэлэй үбэлжэлгын хэсүү байханиинь хэндэшье мэдээжэ. Нүхэр Пантелеев эртэ хабарһаа эхилжэ, хонидоо тобир тарган болгожо абахаяа жэлһээ жэлдэ оролдодог. Бэлшээриин һайнһаа таргалһан хонид хабар болотор тамираа буурадаггүй, хурьгашье гаргахадаа һүтэй байдаг шуу. Тиимэһээ бэлшээриинь ургасатайе, ногоонойнь шэмэтэйе мэдэхэ шухала.

Хужарлиг гү, али хада газарай нарин ногоондо хонид угаа дуратай байдаг. Теэд ган болоһон энэ зун халаһаа байха жалгын шииг тэйшэг газаршье ногоониинь һөөл бэшэ байгаа.

Тимофей Артемьянович шадаал һаа, ногоо һайнтай газарта хонидоо бэлшээхые, саг соонь уһалжа ябахые оролдоо. Тингээд лэ мүнөө хонидынь тобир таргануүд ха юм. Тэрэ хамта 580 толгой эхэ хони харууһалдаг. Жэлһээ жэлдэ бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абадаг.

Табан жэлэй урда тээ хонидо орохо хүсэлөө һамгандаа хэлэхэдэнь, дурагүйшэг байгаа һэн. «Эхэнэр зоной хэхэ ажал ха юм даа. Хони даажа абаад, бэеэ хиидэ зобоогоогүй һааш, дээрэ бэшэ аал даа», — гээ бэлэй.

Теэд үбгэниинь өөрынхеэрээл боложо һалаа. Һанаһан зууһанаа табидаггүй хүн гэжэ тэрээн тухай хэлсэдэг. Түрүүшын оноор нэрээшье ядалдаад абаа бэлэй. Хони харюулха, харууһалха гээшэ ойһоо мори шаргаар түлеэ асарһантай яашье адли бэшэ ааб даа. Тэдэнлэ ходо анхарал табижа байха хэрэгтэй ха юм. Дүй дүршэл гээшэ нэгэ үдэрөөр ерэшэдэг бэшэ, һара жэлээр олдодог. Мүн Пантелеевшье олон жэл хүдэлжэ дүршэлтэй болоо. Үнгэрэгшэ жэл хэды хүйтэн, гасуур болоошье һаань, тэрэ 100 хонин бүриһөө 90 хурьга абажа шадаа.

Үнэн сэхэ зантай, хүдэлмэришэ бэрхэ, хүн зоной дунда хүндэ ехэтэй хадань, нүхэр Пантелеевые Алтаншын сомоной Советэй депутадаар һунгаа һэн. Энэ хүдэлмэридөө тэрэ нэгэтэшье халиохайгаар хандажа үзөөгүй. Зонойнгоо

үзүүлһэн этигэл най[illegible]
дотоор харюулхын [illegible]
сэ шадалаа гаргажа [illegible]
Гадна тэрэ социалис [illegible]
ха талаар саг үргэл[illegible]
сиин түрүүлэгшээр х[illegible]
дэшье үүсхэл оролд[illegible]
гаргадаг. Багахан[illegible]
ябадалтай эбсэдэггүй. [illegible]

Нэгэ иимэ ушарал [illegible]
дурдаха хүсэл түрэ[illegible]
горьев ажал хүдэлм[illegible]
хэрэгээр хандадаг х[illegible]
дээжэ һэн. Харууһа[illegible]
хонидһоонь 6 толгой [illegible]
тажа, социалис хүүл[illegible]
лаар саг үргэлжын [illegible]
ээлжээтэ зүблөөн д[illegible]
гынь хаража үзэгд[illegible]
горьевто шанга донгод[illegible]
жэ, 140 түхэригэй [illegible]
болоо бэлэй. Донгодол[illegible]
түлүүлээд орхингүй, [illegible]
телеев хэдэн дахин [illegible]
хөөрэлдэһэн, саашада[illegible]
һайнаар хүдэлхэ ябад[illegible]
то нүлөө үзүүлһэн б[illegible]

Эрхим һайнаар хүд[illegible]
түлөө нүхэр Пантелеев [illegible]
шэ үнэтэ шангуудаар, [illegible]
грамотануудаар шаг[illegible]

...Үдэшын бороо хар[illegible]
талада байһан юр[illegible]
райжа захалха хи[illegible]
тээшэ дүтэлһэн хони[illegible]
дахань улам түргэд[illegible]
Бороо үни хада зог[illegible]
арюун. Хонишоной [illegible]
эхэнэр угтан гаража, [illegible]
хоройн үүдэ нээнэ. [illegible]
нүхэр Пантелеев хони[illegible]
лотор бэлшээгээд, хор[illegible]
даг заншалтай! Ган г[illegible]
болоно, үбһэ тэжээл [illegible]
хидал абтаашьегүй [illegible]
шүүрэй аймагай Ка[illegible]
рэмжэтэ колхозой ах[illegible]
шон нүхэр Пантелее[illegible]
тээнһээ таргалуулхые [illegible]
хүсэ шадалаа гамна[illegible]

М. ЧАГДАР[illegible]

ШАНАРАЙ АВГУСТЫН ЗҮБЛӨӨЕ УГТУУЛАН

ОНХЫН ЖЭНГИРХЭ ХОЛО БЭШЭ!..

САЛАЙ ШАНАР — ОЛДОЛГОЬОО

...ургуулинуудай хүдэл... ...аданъ һайжаруулха ... тухай» КПСС-эй ...оол бэелүүлэн, В. И. ...үрэһөөр 100 жэлэй ойе ...гөөр үгтахаяа бэл... ...най багшанар ...үжүүлгын хүдэл... ...һайжаруулхын тула, ...бэлигые бүри һайн ...тула яһала оролдолго ...

...шараад шахуу һургуу... ...һуралсалай жэ... ...түгэсхэн. хоёрдохи ...хибүүн һуулгабагүй. ...шабинарые бул... ...үүлһэн багшанарай ...жэлдэ 2491 хүн оро... ...еспубликын бүхы баг... ...табан процент бо...

...жэлдэнь һурагшана... ...түлөө тэмсэл һүү... ...шанагүй үргэдэнэ. ...ургуулинууд хоёрдохи ...гаха ушарые эрид ...шадаа. ...республикын һур... ...элдэб предмедээр һу... ...кабинедүүд эмхид...

...БурАССР-эй һургуу... ...зуун мянган түхэри... ...эл худалдан абаа юм. ...һургуулинуудта В. И. ...музейнүүд болон булан... ...фическа талмайхануд. ...хэзэ участогууд эмхид...

...ЭНДЭ ХАБААТАЙ ХЭРЭГ

...нитын найман жэлэй ...бэелүүлээд, дунда һур... ...нүүдые олошоруулха ...ын эрилтые дүүргэхэ ...эн түрын удхатай ...манай ха юм. Дүр... ...турша соо най... ...жаран зургаан һур... ...нда болгогдоо. Тэрэ... ...ар табан дунда һур... ...нээгдээ юм. 1969— ...дай һуралсалай жэлһээ ...Хиагтанай адагай, Геор... ...манай жэлэйхидүүл дун... ...уулинууд болгогдохонь. ...лаан-Үдэдэ нэгэ шэнэ ...нээгдэбэ.

...жэлэй һургуули тухай ...үүлхэ асуудал арадай ..., партийна, совет болон ...ин зургаануудай гол ан... ...аг гээшэ. Тиимэһээ ню... ...депутадуудай пост... ...ургуулиин наһа гүйсэһэн ...һуралсалда хабаадуулха... ...жа үзүүлхэ комисси... ...жэдээ һэн.

...лиин, Хориин, Хэжэн... ...удай олон һургуулинууд ...зүблэлнүүд урдань ...эрилго дүүргээ гэ... ... Гэхэ зуура энэ шу... ...өө бэелүүлхэ хэрэгтэ ...адляар ханданагүй. ...Зэдын, Хяагтын, Мухар... ...Баргажанай аймагуудта, ...зарим һургуулинууд... ...классуудай һураг... ...ида ородог гү, али ...ищинуудта ябашадаг

...коллективүүд. түрэл... ...тэдүүд юһэдэхи клас... ...шабинарай дунда ...элмэри ябуулнагүй, ...да һургуулиин эрдэм... ...ёһотойт гэжэ хүсэд ойл...

...шажуугаар хүдөөгэй ...хүдэлмэриин болон һу... ...эрдэм бэлэдхэлэй, ...жалтынь шанар мүнөө... ...эдэ гүйсэдөөр харюу... ...тэмдэглэлтэй. 1968 ...удай һуралсалай жэлэн ...харахада. хүдөөгэй ...удай һуралсалай шана... ...городуудайхиһаа доо... шоо байна. Хэрбээ городой һургуулинуудта удаадахи классуудта оруулагдаһан ба дүүргэжэ гараһан һурагшадайнь дүн процентээрээ 95,5 болоо һаань, хүдөөгэй һургуулинууд 92.5 процент харуулаа.

Мүнөө хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин удха шанар эрид дээшэлхэ зэргэтэй. Хүдөөгэй һурагшадай эрдэм бэлэдхэлэй шанарые дээшэлүүлхын тула һургуулинуудай материальна баазые бэхижүүлхэ, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин теоретическэ ба методическа хэмжээе һайжаруулха, бэрхэ багшануудаар хангаха шухала.

Тиимэһээ мүнөө жэлдэ пединститут, педучилищи дүүргэгшэдэй олонхинь хүдөөгэй һургуулинуудта хүдэлхөөр эльгээгдэбэ. Бүхы дээрээ 943 залуу нүхэд республикын багшанарай зэргэдэ жагсаба.

Республика доторнай бага комплектнэ һургуулинууд олон байжа, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, багшанарай хүдэлмэридэ горитойхон һаад ушаруулдаг юм. Тиимэ һургуули дүүргэгшэдэй бэлэдхэл һулашаг лэ байхаяа һанадаг гээшэ. Республикын 292 эхин һургуулиин гушан табаниинь нэгэ, зуун дүшэн долоониинь хоёр комплектнэ. Тиихэдэ хоёр зуугаад хүрэхэтэй үгытэй һурагшадтай найман жэлэй гушан зургаан һургуули тоологдоно.

Тиимэһээ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд партийна болон Совет эмхи зургаануудтай хамта бага комплектнэ һургуулинуудые үгы болгохын тула зохисотой хүдэлмэри ябуулха уялгатай.

3. ШЭНЭ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ БАРИЛГА БА БУСАД АСУУДАЛНУУД

Мүнөө буряад дунда һургуулинуудта үдэр бүриин анхарал хандуулха ёһотойбди. Юундэб гэхэдэ, тэдэ һургуулинуудта хүдөөгэй ажалшадай үхибүүд һурана бшуу.

Үхибүүдтэ үзүүлэгдэдэг анхарал оролдолгын хэмжээн жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Жэл бүри шэнэ һургуулинууд, интернадууд баригдана ха юм. Жэшээнь, Баргажанай, Хориин, Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Загарайн болон бусад аймагуудта һургуулиин байшангуудые барилгаар горитой юумэн хэгдээ.

Аймагуудай, колхоз болон совхозуудай, промышленна предприятинуудай олон хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудай материальна бааза бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандадаг. Энэ талаараа Хэжэнгын аймаг мүнөө үень онсо шалгарна. В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе угтуулан, «1969 ба 1970 онуудта һургуулинуудай һуралсалай, материальна бааза бии болгон бэхижүүлгээр хоёр жэлэй добтолго хэхэ» гэһэн шинд хэбэри аймгүйсэдком батална абаа юм. Хоёр жэлэй турша соо һургуулиин дүрбэн байшан, зургаан интернат, 14 классай таһалгатай һургуулиин табан залгалта, спортивна гурбан зал, гурбан мастерской, багшанарай ажаһууха хорин табан гэр барихаар хараалагдаа.

Ниитын хүсөөр ехэ барилга хэгдэдэг болонхой ааб даа. Жэшээнь Хяагтын «Родина» колхоздо (түрүүлэгшэнь Р. И. Агафонов) һүүлэй табан жэлэй турша хамта дээрээ 791 һууритай дүрбэн һургуули баригдаа. Мүн багшанарай байра, хүүгэдэй саадай хоёр байшан тэндэ баригдаа юм. Мүн иимэрхүү барилганууд Хориин аймагай Үдын совхоздо, Хориин болон Шулуутайн леспромхозуудта хэгдэнэ.

Бүхы дээрээ республика дотор ниитын хүсөөр 7030 һууритай һургуулинуудай 39 байшан, хорин хоёр интернат, арбан долоон спортзал, һуралсалай найман мастерской, хүүгэдэй зургаан саад, багшанарай 119 байра баригдажа байна.

Тиихэдэ тусхай һомологдоһон мүнгөөр 4612 һууритай юһэн һургуулиин байшан баригдана. Тэдэнэй долоониинь хүдөө аймагуудта юм. Хоёр мянга гаран һууритай интернадууд, хоёр зуу гаран һууритай хүүгэдэй саад, багшанарай олон байрын барилга дүүрэжэ, хүүгэдтэ ехэ баяр асархань.

Гэхэтэй хамта баригдажа байһан бүхы һургуулинуудта үхибүүд сентябриин нэгэндэ орожо бирахагүй. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай Тооро тосхондо 536 һууритай һургуули баригдажа эхилһээр үнихэнэй. Тэрэнииe Эрхүүгэй «Алюминстрой» гэжэ трест барижа байгаа юм. Энэ һуралсалай жэлдэ бүтээгээд байха түсэбтэйшье һаа, барилгань мүнөө хүрэтэрөө унжагайрһаар. Мүн Улаан-Үдэдэ педучилищиин байшангай барилга баһал удааршанхай. Октябрьска райондо һургуулиин барилга нобшорно.

Һурагшадые халуун хоолоор хангаха хэрэгтэ һүүлэй үедэ ехэ анхарал хандуулагдана. Гэбэшье республикын 610 һургуулиин оройдоол 257-донь столово, буфет эмхидхэнхэй. Тэрэнэй шалтагаанинь имагтал байрын дуталдаһанһаа болоно бшуу. Һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, ниитын эмхинүүд энээн дээрэһээ тобшолол хэжэ, тодорхой хэмжээ абаха уялгатай.

Физкультура болон спорт саашадань хүгжөөхэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоол бэелүүлэн, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд партийна болон совет эмхи зургаануудтай хамта ниитын туһаламжаар яһала ехэ юумэ хэнэ. Һургуулинуудай материальна спортивна бааза хүгжөөхэ, һурагшадые ниитэ спортивна хэмжээнүүдтэ хабаадуулха, бэеынь элүүр энхые һайжаруулха гэхэ мэтын хүдэлмэри ябуулагдана. Хойто-Байгалай, Улаан-Үдын хүдөөгэй, Хориин аймагуудай һурагшад спортоор үнгэргэгдэһэн республиканска мүрысөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Ниитын хүсөөр, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай гаргашаар спортивна барилгануудшье яһала хэгдэнэ. Гэбэшье үшөөл дутуу юумэнүүд олон. Дунда болон хүүгэдэй спортивна һургуулинуудта олон юумэнэй дуталдадаг дээрэһээ физкультураар һуралсалай программа дүүргэгдэнэгүй, класһаа гадуур хараалагдаһан спортивна хэмжээ ябуулганууд үргэдэнэгүй. Энэ асуудалда мүн лэ саашадаа анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Мүнөө үень залуушуулда ерээдүйн мэргэжэл шэлүүлжэ, ажалда бэлдэхэ асуудал хурсаар табигдаад байна гээшэ. 1968—69 онуудай һуралсалай жэлдэ 7324 һурагшад арбадахиие дүүргэжэ гараа. Дээдэ ба дунда тусхай һургуулинуудта тэдэнэй дүшэн табан процентнь орожо бэшэнииинь хүдөө ажахын, промышленностиин элдэб һалбаринуудта ажалдаа ошоо.

Яһала олон һургуулинууд шабинараа ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ талаар һайн дүршэлтэй болоно. Гушаад һургуулинуудта үйлэдбэриин һуралсал гэжэ бии. Республикын ажахынуудта трактор, комбайн жолоодохо кадрнуудай дуталдадаг хадань, ерэхэ һуралсалай жэлдэ хүдөөгэй хорин гурбан һургуулиин ахамад классуудай гурбан зуу гаран һурагшад механизаторай мэргэжэл шудалхань. Теэд тэдээндэ зохихо туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй.

4. ШЭНЭ ПРОГРАММА БА ТЭРЭЭНДЭ БЭЛЭДХЭЛ

Эхилхээ байгаа һуралсалай жэлэй онсо илгаань юуб гэбэл, бүхы нэгэдэхи классууд шэнэ программаар һуража эхилхэ, эхин һургуулиин болзор гурбан жэлэй болгогдохонь. Тус хэмжээ ябуулгые эмхитэйгээр эхилхын тула багшанарай дунда горитой хүдэлмэри ябуулагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ туршалга хэхэ зорилготойгоор Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай, Улаан-Үдын Железнодорожно районой зарим һургуулинуудта нэгэдэхи классууд шэнэ программаар һуража гараа. Шэнэ программаар хүдэлһэн багшанар тэрэниие хуушанайхиһаа дээрэ гэжэ тобшолоо.

Зургаа наһа гүйсэһэн үхибүүдые һургуулида бэлдэхэ талаар юу-хээн хэгдээ гээшэ. Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай, Улаан-Үдын һургуулинуудта, Хориин, Кабанскын, Баргажанай аймагуудай һургуулинуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаа.

Мүнөө жэлдэ нэгэдэхи класста хүдэлхэ багшанар ИУУ-да тусхай курсада һуралсаа. Тиихэдэ арадай гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд шэнэ программатай танилсанхай.

Буряадай номой хэблэл буряад һургуулида үзэгдэхэ номуудые июль һара соо хэблэжэ гаргаба. Һуралсалай жэлэй эхилхэдэ, багшанар, һурагшад шэнэ номуудаар хангагдаһан байха.

Эхин һургуулиин гурбан жэлэй болоһон хадань, хойто һуралсалай жэлһээ ород программаар ябаһан бүхы дүрбэдэхи классууд предметнэ һуралсалда орохо юм. Харин буряад дүрбэдэхи классууд 1971 онһоо предметнэ һуралсалда оруулагдаха.

Дүрбэдэхи классуудай предметнэ һуралсалда оруулагдаһан ушар багшанарай, партийна, совет эмхинүүдэй урда шэнэ зорилго табина. Бүхы эхин һургуулинуудай дүрбэдэхи классууд байн-байн найман жэлэй болон дунда һургуулинуудта асарагдаха гээшэ. Дүрбэ мянгаад шахуу һурагшадта интернадууд шэнээр баригдаха ушартай болоно бшуу. Мүнөө байһан интернадууд һураггүй үсөөдэхэ.

Энээнтэй хамта ехэнүүд һургуулинуудта классай таһалгануудые нэмэхэ хэрэгтэй болохо. Мүн дүрбэдэхи классуудай предметнэ һуралсалда оромсоор, математикаар, ород хэлээр багшанарые бэлдэхэ, эхин классай хэды олон багшанарые ажалаар хангаха хэрэгтэйб! Шэнэ номуудые, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые хэблэхэ, бэлэдхэхэһээ эхилээд, тон олон асуудал шиидхэбэриеэ хүлеэнэ.

* * *

Һаяын үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй багшанарай августын зүблөөнүүд эхилхэнь. Тэндэ дээрэ дурсагдаһан бүхы асуудалнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой.

Эхилхээ байһан һуралсалай жэлэй турша соо түрүүшээр һургуулинуудта, аймагай түбүүдтэ, һүүлдэнь, 1970 оной июнь соо хүүгэдэй уран һайханай бүлгэмүүдэй харалгануд болохо. Баһа хүүгэдэй зурагуудай, техническэ творчествын бүтээлнүүдэй выставкэ эмхидхэгдэхэ. Тэрэл үеэр эстетическэ хүмүүжүүлгын асуудалаар республиканска научна-практическа зүблөөн зарлагдаха.

Һургуулинуудтахи хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэри патриотическа шэглэлтэйгээр ябуулагдаха ушартай. Тиихэдэ В. И. Ленинэй, элитэ ехэ революционернүүдэй ажаябуулгын намтарые хүүгэдтэ үльгэр жэшээ болгон, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхаяа багшанар мартаха ёһогүй.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилые дохёолһон хонхын жэнгирхэ үдэр хүрэтэр холо бэшэ болоо. Тэрэ үдэрнай амжалтатай һайнаар эхилэг лэ!

Д. БАЛЬЖИНОВА,
БурАССР-эй Гэгээрэлэй министрэй орлогшо.

Амжалтатай операци



Зүрхэндэ операци хэхэ гээшэ тон орёо, хүшэр хэрэг. Гэбэшье энэ талаар медицинскэ наукада һүүлэй үедэ яһалахан үрэ дүн туйлаа. Манай республикын больницануудай врачнууд энэ хүшэр операциие түрүүшынхеэ хэжэ эхилэнхэй.

Һаяхан республикын больницын хирургнууд зүрхэндэ амжалтатай операци хэбэ. Сэлэнгын аймагай долоо наһатай басаган Света Хабитуева зүрхэнэй үбшэндэ үнихэнэй нэрбэгдэһэн байба. Гансахан лэ операциин ашаар үбшэниинь хайсуулжа болохо. Саб сагаахан халаад үмдэһэн хирургнууд операционно таһалга соо сугларжа, бэлэдхэл хэжэ эхилбэ.

Зүрхэндэ операци хэхын түлөө нэн түрүүн ехэхэн бэлэдхэл хэрэгтэй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Уян зөөлэн гартай, нарин хёрхо нюдэтэй хирургнууд ургажа ябаһан залуухан Света басаганай дээрэ тон анхаралтай тонгойбод. Энэ басаганай хуби заяан врачнуудай гарта. Тиимэ даа, хүнэй ами наһа абарха гээшэ айхабтар харюусалгатай ха юм. Светэшье гүн гүнзэгы найдал этигэлтэй байгаа. Энэ найдалынь харюулагдахал ёһотой.

Хирургическа таһагые даагша А. И. Жалсараевай хүтэлбэри доро тус операци үнгэргэгдөө. Иимэ түбэгтэй операци хэжэ һурахын тула манай республиканска больницын хирургнууд Новосибирск хото ошожо, научна шэнжэлэлгын институтда тусхай бэлэдхэл гараһан байха юм. Энэ бэлэдхэлынь мүнөө яашагүй туһатай байба. Тэдэнэр техническэ, мүн медицинскэ наукын талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Юуб гэхэдэ, мүнөө үеын хирургнуудай хүдэлмэридэ тон нарин арга хэрэглэгдэнэ. Олон тоото приборнуудые, аппарадуудые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ шадаха хэрэгтэй.



Операци амжалтатай үнгэржэ, эдирхэн басаган дахяад одо мүшэ хараха, байгаалияар һонирхохо, ерээдүйн һайн һайхан байдалай түлөө ажаһууха, ажал хэхэ аргатай болоо бшуу.

Хэдэн хоногой үнгэрөөд байхада, Света Хабитуева элүүр энхэ болонхой, урин зулгыгаар энеэбхилэн, операци хэһэн хирургнуудта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэн байгаа бэлэй. Зүрхэндэ хэгдэһэн түрүүшын операци амжалтатай үнгэрбэ. Мүнөө зүрхэнэй үбшэндэ нэрбэгдэһэн хүнүүд иимэ операциин хүсөөр гүйсэд эдэгэхэ арга боломжотой болонхой гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

О. МАКСИМОВ.

Зурагууд дээрэ: 1. Операци хэгдэжэ байна. 2. Хирург А. И. Жалсараев (дундань).
АВТОРАЙ фото.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

«ДАЛАН ШАЛТАГАА УГДАА БАРЯАД ЛЭ»

Иимэ гаршагтай статья манай газетын июлиин 10-най номерто толилогдоһон байгаа. Статья соо Баргажанай аймагай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Хурамхаанай комбинадай мэдэлдэ байһан цехүүд квартал, һара бүриингөө даабари дүүргэнэгүй, оёһон, хэһэн, бүтээһэн зүйлнүүдынь шанар муутай, эдэ бүгэдэнһээ боложо тосхоной ажалшад хэды удаа гомдол бариһан байха гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Дурсагдагша статья соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, булта тодороо. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Хурамхаанай комбинадай хүдэлмэри тухай асуудал Баргажанай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком дээрэ һаяхан хаража үзэгдэбэ. Тиин комбинадай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна. Комбинадайнгаа ажал хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэнэй түлөө тус комбинадай директор О. Г. Шанюшкин, мүн Хурамхаан тосхондохи филиалые даагша А. С. Щербаков гэгшэд даажа байһан уялгаһаа сүлөөлэгдөө гэжэ Баргажанай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бодров манай редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

ХИЛЬЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

...ПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй заседани

...(ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай ... заседани тухай доро ... коммюникее ЧТК агент... ...ын 22-то дамжуулаа:

...сад хэдэн городуудта уго... ...социализмда ба рево... ...этэгээдүүдэй аашалал... ...уламжалан, һүүлэй гур... ...турша соо тохёолдоһон ...шанга байдалые КПЧ-гэй ...диум өөрынгөө августын ...дани дээрэ зүбшэн хэл... ...байдалай шангадаһые, тэ... ...уламжалан гаража магад ...ые коммунистнуудай ...рилтые Президиум таа... ...о. Энээниие КПЧ-гэй ЦК- ...хэдэн зуун резолюци гэр... ... Прагада эдэбхитэдэй ...ой суглаанай августын ...ою, нүхэд Г. Гусак болон ...хэлэһэн үгэнүүдые хү... ...ежэ байһанаа тэдэнэр ...мэдүүлээ.

...революцида харша идхал... ...гдаһан ябуулганууд тү... ...далайсадаа хүрэжэ ша... ...үнгэрһэн үдэрнүүдтэ бо... ...ууд харуулаа. Эдэ ябуул... ...ниитын зүгһөө дэм... ...Зүгөөр эдэ ябуулгануудые ... иимэ дэмжэлгые хүлеэ... ...бшуу.

...нууд хаа хаанагүй зүн ...гэжэ тэдэнэй һанаашал... ...нь шангаяа ехээр бу... ... Хүдэлмэришэдэй, бусад ...дай диилэнхи олонхинь ...ридөө гараа, партиин, ..., республикын туһада, ...интернациональна уялга... ...хүргэхөөр ябуулганууд... ...арга харша этэгээдүүдтэ...

Гэбэшье Прагада, Брнодо революцида харша бүлэгүүд ниитын гурим эбдэхэ һэдэлгэ дахяад хэһэн байха юм. Эдэ бүлэгүүдые уголовно гэмтэдшье толгойлолсоо. Материальна хохидол ушаруулагдахаһаа гадна, эдэ ябуулгануудһаа боложо хүнүүд алуулһан, шархатаһан ояйха юм. Революцида харша этэгээдүүд августын 20-до Прагада гуримаа алдалтын болоходо, 18 наһатай Франтишек Когоут, 19 наһатай Владимир Грубый гэгшэдые хүндөөр шархатуулаа, тэдэнэр энээнһээ боложо наһа бараа. Брнодо августын 21-дэ 15 хүн шархатаа, тэдэнэй хоёрынь наһа бараа. Шархатагшадай дунда арадай милициин дүрбэн сэрэгшэ бии.

Революцида ба социализмда харша хүсэнүүдэй ябуулгануудһаа уламжалан, тохёолдоһон оршон байдалые заһаруулгада туһалһанайнь түлөө партиин эрэлхэг зоригто хүдэлмэрилэгшэдтэ, хамагай түрүүндэ, гүрэнэй аюулгүйе сахиха органуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ, сэрэгэй алба хэгшэдтэ, арадай милициин отрядуудай сэрэгшэдтэ, тэрэшэлэн командирнуудтань КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэ.

Ниитын гурим эбдэһэн ябуулгануудта хабаадаһан хүнүүдэй олонхинь залуушуул байгаа гэжэ тодоруулагдаа. Хэдэ дахин арестовалагдаһан, хулиган этэгээдүүд мүн лэ хабаадалсаһан байгаа. Үнэтэ зүйлнүүдые зэрлиг муухайгаар усадхалгые эрид шууд буруушаажа, зоргоороо аашалалдагшадта эсэргүүгээр абтаһан шанга хэмжээнүүдые хүсэдөөр зүбшөөжэ байһанаа олонхи хүн зон элирхэйлэн мэдүүлээ. Үнэн сэхэ ажалшад иимэ һанамжатай байхатаяа хамта, партиин политикые дэмжэһэн байна. Энээн тухай заводууд болон партийна организацинуудһаа хэдэн зуун бэшэг ба резолюци КПЧ-гэй ЦК-да августын 22-то абтаа.

Словакидахи оршон байдал бүхы дээрээ намдуу түбшэн гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум тэмдэглээ. Чехэй олонхи областьнуудта ажабайдал хэм түхэл соогоо. Хэрбээ харата ябуулганууд хэгдээ һаа, нютагай шэнжэтэй байгаа. Энэ юун тухай гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, социализмда харша хүсэнүүдэй балмад ябуулганууд арад зондо харша байна, орон доторхи политическэ ба экономическа оршон байдалай тогтууритай бэхи байхые арад зон хүсэнэ

Социализмда харша хүсэнүүдэй аюултай ба уршагта һанаашалганиудта КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум үнгэрһэн неделинүүдтэ хэдэн удаа анхарал хандуулһан байха юм. Энэ уридшалан һануулга зүб байгаа гэжэ эдэ үдэрнүүдтэ болоһон үйлэ хэрэгүүд харуулаа. Тиимэһээ гуримтай, намдуу түбшэн байдал түргэнөөр һэргээхын тулада КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум хэдэн тодорхой хэмжээнүүдые абаа. Хэрбээ революцида харша этэгээдүүд дахяад иимэ ябуулгануудые хээ һаань, тэдэндэ эсэргүүгээр бүри эрид шанга хэмжээнүүд абтаха. иимэ ябуулгануудта хабаадагшад шангаар хэһээгдэхэ байна.

Эмхи гуримгүй ябадал, һандарал бэшэ, харин үрэ ехэтэй, шэн зоригто ажал, намдуу түбшэн ба гуримтай байлга манай орон доторхи оршон байдалые тогтууритай бэхи болгожо, бүхы эрхэтэдтэ түбшэн байдал хангажа шадаха гэжэ бүхы коммунистнуудта, манай бүхы арадта КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум дахяад эрид шууд мэдүүлнэ.

ХУДАЛ ҮГЭ ТАРААҺАНАЙ, ХАРДАЛГА ХЭҺЭНЭЙНГЭЭ ТҮЛӨӨ НАМНАГДАХА БОЛОБО

ПРАГА. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетын Пражска корреспондент Гофманой эндэ байхые зүбшөөһэн шиидхэбэреэ ЧССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй таһаг болюулаа. ЧССР-эй газар дээрэһээ дары гаража ошохыень, тэрээндэ дурадхаа гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Энэ алхамай шалтагаанинь гэхэдэ, «Нью-Йорк таймс» газетэ Чехословаки тухай харша материалнуудые хододоо толилдог, Чехословакиин гүрэнэй түлөөлэгшэдые бүдүүлигээр доромжолдог, Чехословакиин политика тухай, орон доторхи байдал тушаа хардалга гүрдэлгэ хэһэн хуурмаг зүйлнүүдые толилдог, Чехословакида эсэргүү кампаниие һүжэрөөлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалдаг байгаа.

Харата ябуулгануудые буруушаалга

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин ниислэлдэхи политическэ байдалые КПЧ-гэй Пражска горкомой президиум августын 21-дэ зүбшэн хэлсээ гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Прагада августын 20-ой һүни социализмда харша этэгээдүүдэй хэһэн ниитын гуримда харша ябуулгануудые президиум буруушаагаа. Тэдэнэр ниитын гурим эбдэхэ, Прагын эрхэтэдэй ажабайдалда түбэг татаха һэдэлгэнүүдые хэһэн байгаа бшуу.

Чехословакиин ниислэлдэ болоһон үйлэ хэрэгүүд ЧССР-эй Федеральна суглаанай Президиумэй заседани дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. Орон дотор ниитын гурим сахиха талаар ЧССР-эй правительствын абаһан хуулита хэмжээнүүдые Президиум һайшаагаа.

Чехословакиин ниислэлдэ һүйдхэлшэ бүлэгүүдэй үүдхэһэн харата ябуулгануудые Чешскэ Национальна суглаанай Президиум, профсоюзуудай Пражска соведэй хүтэлбэри мүн лэ буруушааһан байна.

СУЭЦКЭ КАНАЛ ШАДАР БУУДАЛДААН БОЛОБО

КАИР. (ТАСС). ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба Израилиин сэрэгүүдэй хоорондо Суэцкэ канал шадар августын 20-до 13 часай турша соо буудалдаан болоо.



ИТАЛИ. Венеци—дэлхэйн эгээл һайхан городуудай нэгэн юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мурано арал дээрэхи Святая Мария ба Донато гэдэг церковь.
ТАСС-ай фотохронико.

ЭЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛ УЛАМ ЕХЭЭР ХОХИДОЛДО ОРОНО

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд ороной бүхы газар дээрэ американ эээрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй туһалагшадта эсэргүү дайшалхы ябуулгануудые амжалтатайгаар хэжэл байһаар. Дайсанай шухала сэрэгэй баазанууд, лагерьнууд, аэродромууд, стратегическэ харгынууд болон уһа мүрэнүүдые Урда Вьетнамай патриодуудай гэнтэ добтолһоноор, артиллереэр буудаһанһаа уламжалан, эээрхэг түримхэйшүүл ехэ хохидолдо ороно.

«Освобождение» гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Биньлонг ба Тайнинь провинцинуудта ябуулга хэдэг Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд августын 11-һээ 17 хүрэтэр болоһон байлдаануудай үедэ дайсанай 6000 гаран солдат ба офицерые, тэрэ тоодо 3500 американ сэрэгэй алба хэгшэдые алаа, шархатуулаа гү, али плендэ абаа. Гадна дайсанай 530 сэрэгэй машина, 70 артиллерийскэ буу усадхаа гү, али гэмтээгээ. 90 самолёт ба вертолёдые агаарта буудажа унагаагаа гү, али газар дээрэ усадхаа, 26 сэрэгэй судные уһанда шэнгээгээ гү, али галдаа.

Партизануудай дайшалхы ябуулганууд

БЕЙРУТ. (ТАСС). Араб патриодууд израиль эээмдэгшэдтэ эсэргүү дайшалхы ябуулгануудые эдэбхитэйгээр хэнэ. Палестинын нэгэдэмэл командованиин августын 22-то тунхаглагдаһан коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Зарраа (Иордан мүрэнэй нугын хойто талын хуби) шадарай израиль бэхижүүлэгдэһэн пунктда «Фатх» организациин партизанууд августын 21-дэ добтолоо. Энэ ябуулгаһаа уламжалан, дайсанай пост һандаргагдаа, хэдэн израиль солдат алуулаа, шархатаа.

Мүн энэ үдэр «Фатх» организациин партизан отрядууд, «Арадай сүлөөрэлгын хүсэнүүд» Ум Садр шадар (Иордан мүрэнэй нугын хойто талын хуби) израиль бэхижүүлэгдэһэн пунктда добтолоо. Энэ добтолгоһоо уламжалан, израиль эээмдэгшэд горитой хохидолдо ороһон байна.

Шэнэ түхэлэй нацистнууд дэмжэгдэнэ

БОНН. (ТАСС). Шэнэ түхэлэй нацис национал-демократическа парти (НДП) Баруун Германиин бундестагта сентябриин 28-да болохоёо байһан һунгалтада хабаадалсаха болоо. Энээн тухай шиидхэбэри һунгалта үнгэргэхэ талаар федеральна комитедэй заседаниин августын 21-дэ Бонндо болоходо батална абтаһан байна. Тиимэ болохолоороо, һунгалтада шэнэ түхэлэй нацис партиие хабаадуулхагүй тухай ФРГ-гэй демократическа олониитын хэһэн шууд сэхэ эрилтые комитет буруушааһан болоно бшуу.

Индиин правительствын шиидхэбэри

ДЕЛИ. (ТАСС). Промышленна зүйлнүүдые ондоо оронуудһаа асаралгые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай шиидхэбэриие Индиин правительство батална абаа. Энээн тухай парламентын дээдэ палатын заседани дээрэ республикын гадаадын худалдаа наймаанай министр Бхагат августын 21-дэ мэдүүлээ.

Гадна бүхы юумэ газаа тээшэнь худалдалгые правительство гүрэнэй мэдэлдэ абахань гээд министр онсолон тэмдэглээ. Энэ хадаа орон дотор гүрэнэй секторые хүгжөөлгэдэ тусгаар шухала удха шанартай.

Социализмда харша хүсэнүүд сохилтонуудые абана

ПРАГА. (ТАСС). Прагын центртэ, Брно болон Либерецдэ гуримгүй ябадал эмхидхэхэ һэдэлгэнүүд августын 21-дэ хэгдээ. Ниитын аюулгүйе сахиха органуудай, сэрэгэй подразделенинүүдэй болон арадай милициин түргэнөөр хэмжээ абаһанай ашаар эдэ һэдэлгэнүүд усадхагдажа, хаа хаанагүй ёһо гурим һэргээгдээ.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

НЮТАГАЙНГАА ХҮГШЭДТЭ

Жэгтэй даа, жэгтэй!..
Жэл бүри нютагаа эрьехэдэм,
Үхибүүд ехэнүүд болошонхой,
Үбгэд, хүгшэд
Үсөөрэнги байдаг.
Үбгэд, хүгшэд —
Нютагтаа хүндэтэй бууралнууд
Нюргаа амаруулхаяа,
Нютагайнгаа хойморто гаранад.
Хүлисэгты, үбгэд, хүгшэдни,
Хүлисэгты, эхэ, эсэгымни үетэн!
Жэлэй дүрбэн сагай нэгэндэ
Жэбэрлэн хөөрэлдэхэеэ,
Сэсэн һургаалыетнай хадууужа,
Сээжын шэмэг болгохоёо,
Богоһыетнай алхаха сүлөөгүй,
Боро юрьеэндэ баригдашоод
ябадагби.

Зүгөөр таанараа, нютагайм
хүгшэд,
Зүнтэгүүд гэжэ голоо бэшэб:
Зүрхэ сэдьхэлдээ дулаанаар
һанажа,
Зүйтэйхэн үгыетнай
шагнаархадагби.
Мэндэ үлэһэн нютагайм хүгшэд,
Мэнэ битнай эрьехэлби,
баяртай!
Үри хүүгэдээрээ —
Үетэнөөрни омогорхон,
Үринэрэйнгөө үхибүүдээр
омогорхон,
Эсэһэн зобоһон зүрхэеэ
баясуулан,
Элүүр мэндэ һуугты! Баяртай!!

Ц. ДОНДОГОЙ.

«ЗОНД-7» ГЭЖЭ АВТОМАТ СТАНЦИ ДЭЛХЭЙН БА ҺАРЫН ЗУРАГУУДЫЕ БУУЛГАНА

«Зонд-7» гэжэ автомат станци ниидэжэ ябаха үедөө Дэлхэйн ба һарын зурагуудые үнгэтэ плёнко дээрэ научна туршалгын гуримаар буулгаа гэжэ энэнэй урда тээ мэдээсэгдэһэн юм. Тиигээд тэдэ зурагууд Дэлхэйдэ тус станцяар асарагдаһан байна.

Дэлхэйн зурагые буулгаха түрүүшын сеанс 1969 оной августын 8-да 8 час 52 минутаһаа 9 час 26 минута хүрэтэрхи үе соо үргэлжэлөө. Тиихэдэ автомат станци Дэлхэйһээ 70 мянга тухай километр зайда ниидэжэ ябаһан юм.

Сеанс хэхын урда тээхэнэ станциин шэглэл наринаар тааруулагдан залагдаад, тэрээн дээрэ тодхогдоһон фотоаппарадай дүрэ буулгадаг шэлэйн гол Дэлхэйн центр тээшэ харуулагдаһан байгаа. Автомат станци тиигэжэ зураг буулгаха үедөө Каспиин далай дээрэ ябаа. Зураг дээрэ Дэлхэйн голынь зүүн тээшээ бага зэргэ хэлбыхэй. Энэ далай дээрэ, мүн зүүн тээгүүрнь үүлэгүй гэжэ хаража болохоор. Аралай далай, Балхаш нуур шадархи, Дунда Азиин республиканuудай дүрсэ хэлбэринүүд элеэр харагдана. Памирай, Тянь-Шаниин хада уланууд тобойно. Зүүн тээгүүрнь, үүлэнүүдэй забһараар, Алтайн ой модото хаданууд нэмжынэ, саашаа — Байгал нуурай түхэл хэлбэри зурьна.

Кавказ дээгүүр тунаһан үргэлжэ үүлэнэй саана Хара ба Азов далай, Крымэй хахад арал халбайна.

Үшөө хойгуур, олон дабхар үүлэнэй саана, Ботническа тохойн, Карелиин ба Сагаан далайн дүрсэ хэлбэринүүд үзэгдэнэ. Хойто Мүльһэтэ далай дээрэхи огторгой үүлээр бүрхөөгдэнхэй байгаа.

Советскэ Союзһаа урагшаа Иранай, Афганистанай, Ирагай, Бага Азиин, Аравиин хахад аралай дайда харагдана. Тигр ба Евфрат мүрэнүүдээр хээлэгдэһэн Месопотаниин хэлбэри анхарал татана.

Улаан далайн саагуур Хойто Африкын дайдаар, Египет ба Судан соогуур һэтэ урдадаг Нил мүрэнэй губи тала, саашадаа Африкын сүл губи нэмжынэ.

Дундада далайн, Балканай хахад аралай эрье дээгүүр һэмжэн үүлэн хөөрэнхэй. Атлантиин далай тээһээ нүүһэн үүлэн Пиринейн хахад аралые хушаһан үетэй байба. Фото-зураг буулгаха үедэ терминаторай лини (үдэр ба һүниин һэлгэлдэдэг үе) Атлантиин океан дээгүүр үнгэрөө.

Фото-зураг буулгаха хоёрдохи сеанс августын 11-дэ Москвагай сагаар 5 час 28 минутада эхилээд, 10 минута соо үргэлжэлөө. Автомат станци сеансын эхин дээрэ һараһаа 10.000 километрэй зайда ниидэжэ ябаһан байна. Һарын нюруугай зүүн хубида Наранай гэрэл хурсаар туданхай, баруун хубинь — бүрүүлшэг. Зураг дээрэ терминатор харагдана. Һүни болоһон хубидань — Шуурган далайн баруун тала (энэнь үнгэтэ фото дээрэ бороботор-хүрин үнгэтэй, нүгөөдэ хубинуудайнь үнгэ — бороботор-шара).

Шуурган далай дээрэхи томо томо толбонууд: Рессел ба Струве гэдэг хүнхэрнүүд эли тодоор илгаран лүнхынэ. Тэдэнние баруун тээһээнь Герцинскэ хаданууд хүреэлнэ. Эддингтон гэжэ хүнхэрһөө зүүгээр — шэнгэжэ байгаа Наранай элшын тудаһан Селевк гэжэ кратер ямын эрьеын гүбээ зурьна. Тэрээнһээ зүүлжээ терминатортай зэргэлээд — Бриге гэжэ кратер, урагшаа — Крафт, Кардан гэжэ кратерай хоёр яама элеэр харагдана.

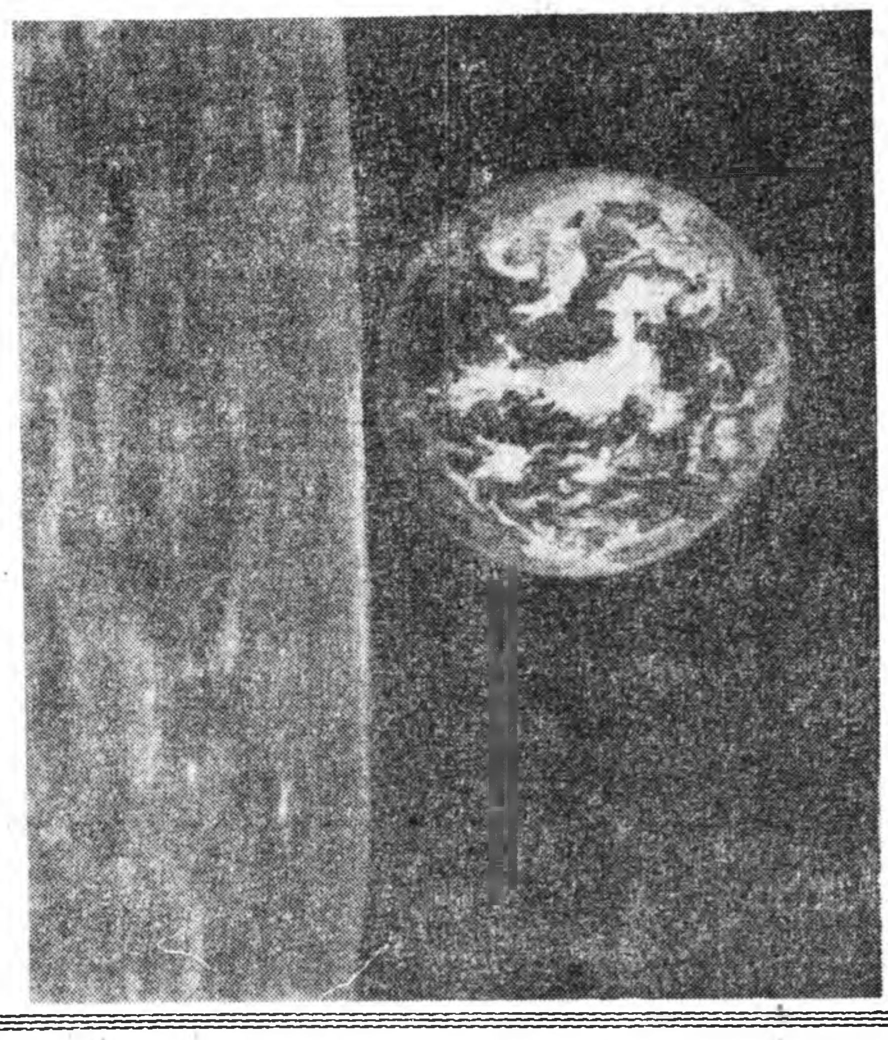
Зурагай урда хубидань шэнгэжэ байгаа Наранай элшын тудаһан Кавальери, Гевелий гэжэ хүнхэрнүүдэй эрьеын гүбээнүүд буудынэ. Баруун талынь доодо булангда Гримальди гэжэ хүнхэрэй үргэн оёор, харин тэрээнһээ баруун хойгуур Гедин, Риччиоли гэжэ хүнхэрнүүд лүнхынэ.

Зурагай тэгэндуур һагад хойноһоо урагшаа Газарһаа һарын харагдадаг, харагдадаггүй талануудайнь хилэ зурьна. Гэхэ зуура, харагдадаггүй таланъ зүүн хубидань байна. Зурагай эгээн доодо талада Шлютер гэжэ кратер яама харална. Тэрээнһээ баруушагаар Хартвиг гэжэ хүнхэрэй дүрсэ хэлбэри бүдэхеэр харагдана. Зурагай бүхы баруун хубидань Наранай элшын элеэр тудаһан олон бүлэг яама, хүнхэрнүүд бии. Дундуурхи хубидань Васко-да-Гама гэжэ хүнхэр, тэрээнһээ баруугаар — Эйнштейн гэжэ дабхар хүнхэр, харин хойгошогуур — Мосли, Бальбао гэжэ хүнхэрнүүд ажаглагдана. Һарын нюруу дээрэхи долготагай 30 шахуу градусые, широтагай — 40 шахуу градусые энэ зураг эзэлнэ.

Гурбадахи сеанс хоёрдохиин һүүлээр час тухай болоод, һарын радио-һүүдэртэ «Зонд-7» станциин орохоһоо хэдэхэн минута урид, фото-зурагуудые буулгажа эхилээ. Зүг шэг тодорхойлдог оньһонууд, программно-залан ябуулдаг автомат түхеэрэлгэнүү... най фото-түхеэрэлгын ... нуудай тоти мэргэнээр ... һайнаар хүдэлхэ арга ... бадахи сеансын үедэ ... сеансынхидал адляар, ... гадаг шэлэй голынь ... центр тээшэ харуулаг... гаа. Һарын саада ... Һарын нюрууһаа 2000 ... рэй зайһаа буулгагда...

Гурбадахи сеансы... Дэлхэйн, мүн баһа ... саана удаа дараалан ... һан Һарын үнгэтэ зу... һан байна. Эндэ Дэлхэ... һан хэлбэритэйгээр ... Дүрэ зурагай центртэ... най урда хуби, Индиин ... хойто эрье бии. Баруу... Зүүн-Хойто Африка ... хуу байба. Каспиин ба ... лайнууд, Дунда Ази... гонзогор зурууд дайда ... буулгагдаа. Зурагай ... дань — баруун тээһэ... лиин дүрсэ хэлбэри ... Үүлэн оройдоо үгы ш... зурагай зарим хубиие ... лай эзэлнэ. Энэ зураг ... сагаар 7 час 08 мину... буулгагдаа. Тиимэһээ ... Африкын баруун хуби... рээр халхалагданхай,— ... ни байгаа бшуу. Үд... һэлгэсэлдээн зураг ... тээшэ хараһан, халта ... гогдоһон линеэр тэмд...

«Зонд-7» гэжэ авто... циин ниидэжэ ябаха ү... буулгагдаһан фотонууд ... дэжэ байнхай. Үнгэтэ ... журналнуудта гаргагда...



«Зонд-7» гэжэ авто... циин 1969 оной авгу... Һарын саана Газар ... орохынь урдахана ... зураг (баруун талань ... наана 2000 киломе... станциин ошоод ябай... раг дээрэ Дунда Ази, ... хахад арал, Австрали ... рагдана.

ТАСС-ай ...
Фототелеграфаар ...

ГУРГАЛДАЙ БҮБӨӨЛЖЭН ХОЁР

ОНТОХОН

Урдын урда сагта уужам тэнюун нютагта нэгэ үгытэй айлайхи Уран Гургалдай гэжэ ганса басагатай байһан юм ха.

Тэрэ басаганиинь һара наран шэнги туяа толо татаһан үнжэгэн сэбэрхэн нюур шарайтай байхаһаа гадна, өйро дүтэшье үзэгдөө дуулдаагүй ирагуу һайхан хоолойтой бэлэй.

Тэрэнэй ирагуу гоёор дуулан байхада, ан амитад һажан дуурадаг, жэгүүртэ шубууд дуугаа хуряан шагнадаг, ябаһан хүн һуужа шагнадаг, һууһан хүн хэбтэжэ дуурадаг, хэбтэһэн хүн унтажа жаргадаг байба. Тэрэнэй ирагуу һайхан аялга дуунай зэдэлхэдэ, хада уулануудай саһан хайлажа, уһа голнууд үерлэдэг, үлэн дэлхэйн үнгэ бүриин сэсэгүүд һадхан һалбаржа, залаа дэнзээ задардаг байгаа.

Үбгэн наһан болоһон эсэгынгээ наһа бараhада, Уран Гургалдай Охор баянай хони адуулжа, хүгшэн эхынгээ хоолой тэжээдэг болоо һэн.

Уран Гургалдайн ирагуу һайхан дууе Охор баянай олон тоото зарасанар шагнаха угаа дуратай бэлэй. Тэрэнэй аялга дуу шагнажа, ажалһаань һамшаад, баянай зарасанар гэм зэмэдэ орожо, яла ёнходо унадагшье һэн ха. Уран Гургалдайн дууланые гансашье үгытэй ядуу зон шагдаг бэшэ, мүн баяд, ноёдшье шагнаха дуратай бэлэй.

Баяд ноёдой хүбүүд басагадай барандаа Уран Гургалдайн дуу шагнахаа ябашахадань, Охор баянай эрхэ монсог одхон басаган гансаардажа, уйдхар гашуудалда эзэлэгдэдэг байба. Тиихэдээ тэрэ Уран Гургалдайда айхабтар атаархажа, тэрээн шэнги ирагуу һайхан хоолойтой байхаа һалайбиб гэжэ ходол хорхойтодог, бэедээ голхордог һэн ха. Тииһээр баянай эрхэ монсог одхон басаган уран дууша үгытэй басаганда хоро үһөө һанадаг болобо. Теэд үгытэй басаганай уран һайхан хоолойе буляан абажа шадахагүй дээрэһээ ямар аргаар хоро хэхэ аабиб гэжэ мухар ухаагаа гүйлгэжэ, муу һанаа һанаалба ха. Тиигээд тэрэ уран дууша басаганай ирагуу һайхан хоолойе муудуулхаа хоро уулгаха гэжэ шиидэбэ.

Тэрээн тухайнь Охор баянай нэгэ зараса басаган мэдээд, уран дууша басаганда үтэр түргэн дуулгаба. Уран дууша басаган баянай зараса басаган хоёр хоорондоо зүбшэжэ, баянай эрхэ монсог басаганай бэлдэһэн хорые өөртэнь уулгажархиха гэлсэбэд.

Нэгэтэ Охор баянай эрхэ монсог басаган уран дууша хонишон басагые гэртээ урижа, хүнэй хоолой мохитуулдаг хоротой аяга һарбайжа:

— Сүмбэр уулаһаа мүнхын хара аршаан залажа асараабди. Хүртэжэрхилши. Хоолойшни бүри ходорхой хонгёо болохол, — гэбэ.

Тиин хоюулан нэжээд шаазан аягатай унда хүртэжэрхибэд.

Теэд хонишон басаганайнгаа ирагуу һайхан хоолойе мохитуулжа шадабал хаб гэжэ хүхиһэн Охор баянай эрхэ монсог басаганай өөрынь хоолой һөөлдэн мохитошобо гэхэ. Харин уран дууша хонишон басаганиинь урданайхяараал ирагуу гоёор дуулажа, улад зоной дура сэдьхэл буляаһаар лэ байба.

Уран дууша хонишон басагандаа хоро үһөө һанажа байһаар, өөрынгөө бэлдэһэн хоро өөрөө уужа, һөөлдэн ги мохитошоһон хоолойтой боложо һалаһан Охор баянай эрхэ монсог одхон басаган уур сухалдаа бүтэжэ, зараса басагадһаань үһөөгөө абахын тула хара һаналаа хурсалжа оробо ха. Тиигээд тэрэ гэртэхи зараса басаган намда хоро уулгажа, хоолойем мохитуулаа гэжэ хардаад, хара нүхэнэй оёорто хаюулба.

Һүүлээрнь Охор баянай эрхэ монсог одхон басаган уран дууша хонишон басагаа хорлуулха гэжэ шолмос эхэнэртэ ошобо ха.

Эльбэ-жэльбээ хэхэдэнь, ирагуу һайхан аялга дуугаараа һаад тойбо хэдэг хадань, уран дууша басаганда үнинэй үһөөрхэшөөд байһан шолмос эхэнэр тэрэнэй хара хэрэгтэ туһалхаа зүбшөөбэ.

Уран дууша басаганай Охор баянай хонидые адуулжа ябахадань, шолмос эхэнэр тэрэнэй хажуугаар гарахадаа, толгой дээгүүрнь хурабшатай хоро сасажархиба.

Тиихэтэйнь хамта уран дууша басаган эрхын шэнэхэн шубуун боложо хубилаад, агаарта дэгдэжэ, хангай тайга руу ниидэшэбэ.

Тэрэниие хаража байһан Охор баянай эрхэ монсог одхон басаган уран дууша басагые амидыгаар алдажархиһандаа гэмшэһээр гээгдэбэ.

Шолмос эхэнэр Охор баянай эрхэ монсог басаганда туһалжа, уран дууша үгытэй басагые шубуун болгоһонойнгоо түлөө ехэ алта мүнгэ абаба. Теэд шолмос эхэнэр Охор баянтай атаа мээстэй байһан тула эрхэ монсог одхон басаганайнь толгой дээгүүр ондоо хурабшатай хоро сасажархиба. Тиихэтэйнь адли баянай эрхэ монсог басаган ута залаатай эреэн-маряан үһэ зүһэтэй шубуун болоод ниидэшэбэ.

Эрхэ монсог одхон басаганайнгаа гэнтэ үгы болошоходо, Охор баян уйхай уһа нюдэн боложо, хаа-яагүй бэдэрэлгэ хэжэ эхилбэ. Басагаа бэдэржэ ябахадаа, Охор баян уран дууша басаганай гэртэнь оробо. Уран дууша басаганай эхэ баһал ганса басагаа үгы болгожорхёод уйдхар гашуудалда дарагдажа, уйлажа һууба ха.

— Басаганш минии басагые худхажа абаад, оро һэегүй үгы болошоо. Үтэр хэлэ, басаганш хаанаб? Хаанаб тэрэ үлэгшэнш, гарга наашань? — гэжэ Охор баян тэрээндэ гани галзуу болобо.

Теэд уран дууша басаганай эхэ өөдөөшье хараха шадалгүй уйлажал һууба.

Тиихэдэнь Охор баян тэрэниие абаашажа, харанхы нүхэнэй оёорто хаяжархиба.

Тэрэнэй һүүлээр, хэдэ хоноод байхада, уран дууша басаганай байһан айлай хооһон гэрэй орой дээрэ эрхын шэнээхэн бэетэй, алтан шаргал үбсүүтэй шубуухай һуужа, уран гоёор жэрьедэг болобо ха.

Бүтүүе тааха, бүгэдые элирүүлхэ шадитэй сэсэн мэргэн үльгэршэ үбгэн тэрэ шубуухайн жэрьехые шагнаад:

— Охор баянай эрхэ монсог басаган намда хоро үһөө һанажа, намай шолмос эхэнэртэ хорлуулжа, шубуун болгожорхёо. Хүгшэн эжымни гэртээ һуугаа бэлэй. Хайшаа ябашоо гээшэб? Эжыем хараа гүт? — гэжэ жэрьенэ гэбэ.

Сэсэн мэргэн үльгэршэ үбгэнэй хэлэхые дуулаһан хүнүүд уран дууша басагаа шаналан хайрлажа, Охор баянай эрхэ монсог басагые хэһээхээ бэдэржэ оробод.

Тиихэ үедэнь Охор баянай гэр дээрэ ута залаатай, эреэн-маряан үһэ зүһэтэй шубуун һуугаад, һөөлдэнги муухайгаар дуугаржа байба.

Охор баянай бүтүүе тааха, бүгэдые элирүүлхэ сэсэн мэргэн үльгэршэ үбгэниие дуудажа, тэрэ шубуун тухай һурахадань:

— Баян Охорой басаганби. Уран дууша үгытэй басаганда үһөө хоро һанажа, шолмос эхэнэртэ эльбэдүүлжэ байһаар, өөрөө хорлогдожо шубуун болошооб гэжэ дуугарна, — гэбэ үльгэршэ үбгэн.

Эрхэ монсог басаганайнгаа ямар ушараар шубуун болоһые мэдэжэ абаһан Охор баян улад зонһоо эшэхэ гайхахаяа мартан:

— Басаганайм үнэн бэеые бэелүүлхэ арга бии гү?—гэжэ үльгэршэ үбгэнһөө асуужархиба ха.

Сэсэн мэргэн үльгэршэ үбгэн шэбшэжэ үзөөд:

— Гансал шолмос эхэнэр өөрөө басагыетнай һэергэнь хүн болгохо шадалтай, — гэбэ.

Тиигэжэ хэлэхэдэнь, Охор баян уур сухал боложо, үһөө нэхэжэ, шолмос эхэнэртэ ошобо. Тэрэнэй ерэхэдэ, шолмос эхэнэр мүр улагүй тэрьелжэ арилшаһан байгаа һэн.

Шолмос эхэнэрэй тэрьелжэ арилһые мэдэхэдээ, улад зон уран дууша үгытэй басагаа дахин харахаа болиһоноо ойлгожо, уйдхар гашуудалда эзэлэгдэшөөд байбад.

Сэсэн мэргэн үльгэршэ үбгэн уран дууша үгытэй басаганай нэрые улад зонһоо һуража, эрхын шэнээхэн бэетэй, алтан үбсүүтэй шубуухайе «алтан гургалдай» гэжэ нэрлэжэ, ирагуу һайхан дуугаараа хүн зониие, ан амитадые, жэгүүртэ шубуудые хэтэ мүнхэдөө гайхуулан баясуулжа байхыень юрөөбэ. Харин Охор баянай шубуун болоһон хара һанаатай эрхэ монсог басагые «бүбөөлжэн» гэжэ нэрлээд, хэтэ мүнхэ хүн зондо шоо үзүүлжэ ябахыень юрөөбэ ха.

Тэрэ гэһээр хүн зон алтан гургалдайн аялга дуу һайхашаан шагнадаг, тэрээндэ мээхэй дуратайгаар хандадаг болоо бэлэй. Харин бүбөөлжэнэй өйро дүтэ харагдахадань, ёро заадаг муу шубуун гэжэ: «хүнэй газаа бү бөөлжэ!»—гээд, улад зон тэрэниие мүнөөшье хүрэтэр оро һэегүй намнажархи... юм ... гэдэг.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.
Захаамин.
Утаата нютаг.

«МИ-1» түхэлэй хүнгэн вертолёт Дээдэ-Ангарай гүн тайга хүбшөөр хиналта хэжэ ниидэһэнээ Нижне-Ангарскда бууба. Тэрэ онгосые Улаан-Үдын аэропортын пилот Борис Арапов жолоододог. Вертолет сооньойн харуулай авиабазын хинагша-лётчик Александра Устинова һуужа ябалсаа. Ангарай лесхоздо тэрэнэй үгэһэн мэдээсэл дотор: Байгал далайһаа зүүн-хойшо 250 километр холо хүбшэдэ. Шолон. Делокоры гэжэ нэрэтэй газарта түймэр таража байна гэжэ бэшэгдэһэн. Ойн түймэрэй ехээр һүжэрөөгүйдэ тэрэниие саран унтарааха зорилготойгоор «МИ-4»

ГҮН ТАЙГЫН ХАРУУЛ...

гэжэ вертолёт эндэһээ ниидэжэ, Кумора, Уоян гэжэ тосхонуудһаа ойн харуулай хүдэлмэришэдые, түймэр сараха агаарай командые һуулгажа, түймэрэй гараһан газарта хүргэбэ. Түймэр сарагшадые тус аймагай ой модоной ажахын директорэй орлогшо Иван Семушев толгойлбо.

Түймэр сарагшад Павел Кельдин, Николай Кондаков, Андрей Михайлов болон бусад вертолёдһоо буужа ойн түймэрые унтарааха тусхай шэнгэн бодос, һүхэ, хүрзэ ... зэмсэгүүдые хэрэглэ... аюултай хэдэн үдэр... тэмсэһэн байна.

Ойн түймэр сарах... талаар тус аймагай ... ажахын хүдэлмэри... мэр саралгын авиа... манда угаа ехэ туһа... гэнэ. Тэдэнэй хүсэ... хойто гүн хүбшэдэ ... мэрнүүд усадхагда... баялиг — ой модон, ... аршалагдаа гээшэб...

О. В...

БОЛОҺОН УШАР...

ХУЛГАЙШАД ХУЛУУШАНИИЕ ЭЛИРҮҮЛБ...

Урдань хулгайн хэрэгээр сүүдлэгдэһэн Ю. Чирков, В. Кочевой гэгшэд Улаан-Үдэ городой Советскэ районой милициин таһагта хулгайн һэжэгтэйшүүлэй бүридхэлдэ абтанхай байгаа. Ажалшье хэдэггүй аад, архи уугаад ябадаг һэн.

Милициин хүдэлмэрилэгшэдэй ажаглалтаар, Чирковой гэртэ архидаан болобо. Тоһо худалдаһаниинь элирүүлэгдээ. Хаанаһаа олдоһон, юун тоһон бэ? Айлай кладовко сооһоо энэ тэрэ юумэн үгы болоһон тухай мэдүүлгэнүүд оробо. Тиимэ хулгай нэгэ һүни соо Балтахиновай нэрэмжэтэ үйлсэдэ һуудаг хэдэн айлда тохёолдоһон байгаа.

Хулгайшание бариха хэрэгтэй. Милициин хүдэлмэрилэгшэдэй тухайламжаар Чирков Кочевой хоёр тон һэжэгтэй. Энэ тухайламжань зүб байба. Тэдэнэй байрые шалгажа үзэхэдэнь, тэрэ хулгайда алдагдаһан зүйлнүүд олдоо. Мүрдэлгэ дээрэ Чирков, Кочевой гэгшэд гэмээ мэдэрэн, хулгай хэһэнээ арсабагүй.

Зургаан килограмм то... гайда алдаһан гэрэй эз... А. Балдакова гэгшэ тэр... дүүлхэ дурагүй байба. ... тэрэниень абаһанаа ... лээ. Энээниень саашаа... жа үзэхэдэ, А. Балдаков... заводто ажалладаг аад, ... өөрынь хулгайлһан тоһ... ниинь тодороо. Тиигэж... шадай һабагшын үзүүр... хүрэтэр задараа.

Хүнгэн олзодо дура... хэрэг сүүдтэ үгтэбэ.

П. КАЗАР...

ЭЛДЭБ ҺОНИ...

ДЭЛХЭЙН ЭГЭЭЛ ЭРТЭ ҮЕЫН АМИТАН

Һаяшаг Монгол ороной Баруун губи нютагһаа тон үзэгдөөгүй амитаниие тээһэн самолёт Улаан-Баатарта бууба. Тэрэнь эртэ үеын губиин баабгай. Оройдоол табан килограмм шэгнүүртэй энэ гүлгэн баабгай түби дэлхэйн алишье зоопаркнуудай эгээл һонин шэмэг болохо байгаа.

Дэлхэйн эгээл эртэ үеын үлэгдэл — энэ баабгай мүнөө сагта олдохоёо шухаг болоһон тон хомор амитан юм. Эрдэм наукада тэрэ 19-дэхи зуун жэлэй һүүл багаар мэдээжэ болоһон. Губиин баабгайе нютагай монголнууд Мазаалай гэжэ нэрлэдэг. Энэнь Монгол ороной урда зүгэй Цагаан-Богдо гэжэ уулада, хүнэй ябашагүй хүшэр хада, шулуун байсатай хүнды жалгануудаар байрладаг байна. Мазаалай хада байсын тулюурхан ургамал, хулгана хорхой мэтые эдижэ амидардаг байха юм. Хүндэ хомор үзэгдэдэг, тиимэһээ мүнөө хүрэтэр хүндэ амидыгаар баригдаагүй байһан.

Манай түби дэлхэйн эгээл эртэ урда үеын амитан — Мазаалай Улаан-Баатар хотын гүрэнэй циркдэ «ажаһууха бүридхэлдэ абтаба». Ерээдүйн «артист» зоргоороо бэшэшье һаа, шэнэ ажабайдалдаа яһала таа-ранхай.

Ю. ГРИГОРЬЕВ.
(ТАСС).

ДЕЛЬФИНҮҮД ЭРДЭМДЭ ҺУРАХА

Швециин Кольморден гэжэ бишыхан хотын зоопарк дотор уһанай сөөрэм түхеэрэгдэжэ байнхай.

Тэрэ сөөрэмэй уһан соо ... тронно түхеэрэлгэтэй ... шинка, олон үнгэтэй ... гаар үгтэхэ дохёо ... ажаглалтануудые хэх... паратуранууд табигд...

Энэ лаборатори-сөө... швед эрдэмтэд Карл ... Эрик Фабрициус гэгш... шалгаар эрдэм шэнж... рюулагдана. Эдэ эрд... хэдэн дельфинүүдые ... бэшүүлжэ, тиигээд ал... балнь, тэрэ бэшэгээ ... һургаха һанаатай. Эн... дельфинүүд өөһэд хоорон... харилсанаб — эдэнэр ... дельфин хэлэтэй гү, ... шэнгеэр миил дохёо, ... рилсадаг юм гү гэһэн ... шэнжэлхэ зорилготой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ... шэнжэлгэһээ хараха ... дельфинүүд абяа шэм... тогтоожо сбад, тэрэнэ... үгүүлхэ шадабаритай ... рүулагдаһан байна.

Б. ВЫЛИВА...

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13.30 минутаһаа 18 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 13.30 минутаһаа орон доторхи һонин. 13.45 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 14.15 минутаһаа «Ленинизм — манай үе сагай манлай» гэһэн дамжуулга. 14.45 минутаһаа спортын һонин. 15.30 минутаһаа эдиршүүлдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.15 минутаһаа «Ленинскэ шангай лауреадууд» гэһэн дамжуулга. 16.45 минутаһаа Салтыков-Щедринэй «Господа Головлевы» гэһэн теле-зүжэг (хоёрдохи дамжуулгань). 17.50 минутаһаа орон доторхи һонин. УЛААН-УДЭ ХАРУУЛНА: 18 часһаа «Үнгэрһэн долоон хоногто» гэһэн дамжуулга. 18.30 минутаһаа «Всеволод Пудовкин» гэһэн фильм. 19.30 минутаһаа 24.30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 19.30 минутаһаа «Ойн баялиг» гэһэн дамжуулга. 20 часһаа «Нескладный парень» гэһэн телевизионно зүжэг. 21.30 минутаһаа «Коми АССР» гэһэн дамжуулга. 22 часһаа хүгжэмэй программа.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Республикын ажахынуудта таряа хуряалгын ябаса тухай мэдээсэлнүүд. «Звеное хэн толгойлноб?» гэһэн В. Орловой корреспонденци. Хүдөө ажахын шэнжэлэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хонхын жэнгирхэ холо бэшэ...» гэһэн республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо Д. Бальжиновагай статья. Түрэл орон доторнай. Г. Харченкын статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Забайкали — минии дурладаг түрэл орон» гэһэн киитэ гаршаг доро тусхай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: һурагшадай зунай амаралта тухай репортаж. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

ҺҮҮДЭР ШЭЛ

Наранай һүүдэр шэл
Наартай зохид байбал,—
Иимэл хадань хүнүүд
Энээниие зүүдэг ха юм.
Үнинэй мэдэһэн байгаа һаа,
Үтэлһэн нюдэеэ тамалангүй,
Һүүдэр шэл зүүжэрхёод,
Һүүдэлжэ үйлсөөр ябаха һэм...

Е. ЗАХАРОВАЙ
фотоэтюд.



Редактор
Ц. Ц. ЦИБИ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора— ... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редак... 32-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря— ... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства— ... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен... строительства—61-35, советского строительства и быта— ... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-8... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при ... те Министров БурАССР.
Н-02743. Зак. №...